



HET RIJNLANDS DAAGT UIT

JAARVERSLAG 2012

**HET
RIJNLANDS
DAAGT UIT**

JAARVERSLAG 2012

Inhoudsopgave

VOORWOORD 4

VERSLAG RAAD VAN TOEZICHT 5

Verslag Raad van Toezicht 6

Samenstelling Raad van Toezicht 7

BESTUURSVERSLAG 11

Algemeen 12

Bestuur en management 13

Visie en missie 14

Beleidsdoelstellingen 16

en resultaten 2012 16

Horizontale verantwoording 29

Medezeggenschap 30

ONZE SCHOLEN 33

Rijnlands Lyceum Wassenaar 34

Rijnlands Lyceum Oegstgeest 43

Rijnlands Lyceum Sassenheim 48

International School of The Hague –

Secondary School 52

International School of The Hague –

Primary School 56

Eerste Nederlandse Montessori School 58

Europese School Den Haag Rijnlands Lyceum 62

EINDRESULTATEN 67

Eindresultaten 68

SUMMARY IN ENGLISH 88

Voorwoord

Het Jaarverslag 2012 van de Stichting Het Rijnlands Lyceum heeft als titel *Het Rijnlands daagt uit*. Begin 2012 is het nieuwe strategisch plan voor de periode 2012-2016 gepubliceerd. Dit document kreeg als ondertitel *Uitdagingen in het onderwijs*, waarmee enerzijds werd gerefereerd aan de uitdagingen die scholen zichzelf stellen, maar ook aan het uitdagend onderwijs dat zij de leerlingen bieden. De doelstellingen in het strategisch plan zijn voor een belangrijk deel gelijk aan de doelstellingen zoals die zijn verwoord in het bestuursakkoord tussen de VO-raad en het ministerie van OCW, waarvan de kernelementen zijn een "ambitieuze leercultuur" en een "lerende cultuur".



Daarbinnen draait het niet alleen om het leren door leerlingen, maar ook om de professionele groei van leraren en de ontwikkeling van de organisatie. In dit jaarverslag maken de scholen en de stichting duidelijk op welke wijze zij invulling geven aan die uitdagingen en hoever zij zijn met de realisatie van de doelstellingen.

Het jaarverslag van 2012 staat tevens in het teken van het toezicht door de Raad van Toezicht. Daar waar in het jaarverslag 2011 de schijnwerpers gericht waren op de leden van de medezeggenschapsraden, staan deze nu gericht op de leden van de Raad van Toezicht. In tijden waarin toezicht op het bestuurlijk handelen een politiek en maatschappelijke thema is geworden, is het goed dat ook de Raad van Toezicht van de Stichting Het Rijnlands Lyceum zich uitsprekt over de rol van de Raad van Toezicht, de visie op onderwijskwaliteit en bedrijfsvoering en de wijze waarop de raad het bestuurlijk handelen van de bestuurder toetst. De rol van de toezichthouder is de afgelopen jaren veranderd. Naast een vanzelfsprekend sterke financiële oriëntatie, is kwaliteit van het onderwijs inmiddels een even belangrijk onderwerp van toezicht. Ook voor de leden van de Raad van Toezicht zijn de "uitdagingen in het onderwijs" de uitdaging waar zij zich ook in hun rol voor gesteld zien.

Ik hoop dat u dit jaarverslag als informatief zult ervaren en dat het u inspireert om erover met de rector of directeur van een van de scholen te spreken, of dat te doen in medezeggenschapsraden. De gezamenlijke Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraden VO en PO bespreken dit jaarverslag in september 2013 met ondergetekende, in aanwezigheid van de Raad van Toezicht.

dr. M.W. Knoester
Bestuurder

A young girl with long dark hair, wearing a yellow headscarf with colorful floral patterns, a bright blue short-sleeved shirt, and a yellow dress with colorful floral prints and tassels. She is pointing her right arm forward with a focused expression. The background is a blurred indoor space with warm lighting and other people in the distance. A solid orange horizontal bar is located at the top right of the image.

VERSLAG RAAD VAN TOEZICHT

Verslag Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht heeft in het verslagjaar de volgende documenten en voorgenomen besluiten goedgekeurd: het Strategisch Plan 2012-2016 *“Uitdagingen in het Onderwijs”*, waarin tevens de doelstellingen volgend uit de Bestuursakkoorden voor het primair en voortgezet onderwijs zijn opgenomen, het Jaarverslag en de Jaarrekening 2011 van de Stichting Het Rijnlands Lyceum en Backershagen B.V (Rijnlands Education Worldwide), de Meerjarenbegroting, de Begroting 2013 en het Treasury-statuuut. De Raad van Toezicht heeft goedkeuring verleend aan de overdracht van de aandelen Backershagen BV per 1 december 2012 en de daaruit volgende verzelfstandiging van Rijnlands Education Worldwide. Tevens verleende de Raad van Toezicht goedkeuring aan de volgende voorgenomen bestuursbesluiten: regeling “melden vermoeden van een misstand” ter vervanging van de bestaande klokkenluiderregeling; de integriteitscode van de stichting, en het contract met OGD te Delft betreffende het ICT-beheer.

De Raad van Toezicht heeft viermaal regulier vergaderd met de bestuurder. De financiële commissie (bestaande uit de heren Bosman en Wensing) heeft viermaal met de bestuurder en de controller vergaderd. Ten behoeve van de goedkeuring van het Jaarverslag en de Jaarrekening heeft de financiële commissie een vergadering gehad in aanwezigheid van de accountant. Ook in de daaropvolgende vergadering van de Raad van Toezicht was de accountant aanwezig ten behoeve van de goedkeuring van de Jaarrekeningen en het Jaarverslag.

De Raad van Toezicht was aanwezig bij het jaarlijkse evaluatieoverleg van de bestuurder met de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad PO en VO, waarbij werd teruggeblikt op het schooljaar 2011-2012 en gesproken werd over de uitdagingen voor 2012-2013. De Raad van Toezicht heeft, samen met de bestuurder, nader gesproken met de directeurs van het primair onderwijs en de rectoren van het voortgezet onderwijs om zich te laten informeren over kwaliteitszorg en de belangrijkste ontwikkelingen. Tijdens dit overleg is ook de Strategienota 2012 - 2016 besproken.

De strategiecommissie (bestaande uit de heren Den Hoed en Overdeest) heeft eenmaal met de bestuurder vergaderd over de realisatie van de doelstellingen in 2012 zoals vervat in de Strategienota 2012-2016 en de verzelfstandiging van Rijnlands Education Worldwide (REW). Met betrekking tot dit laatste punt kon de Raad van Toezicht goed invoelen dat beide organisaties toe waren aan een nieuwe fase in hun bestaan, waarbij de stichting zich kon focussen op het nationale en internationale onderwijs in Nederland en REW ruimte zou krijgen om de eigen groeiplannen in het buitenland te kunnen realiseren.

De voorzitter van de Raad van Toezicht heeft samen met een lid van de Raad van Toezicht een bezoek gebracht aan alle scholen om zich te laten informeren over specifieke schoolvraagstukken (beleid t.a.v. kwaliteit, personeel, financiën en ICT, mede in relatie tot de afspraken gemaakt in de strategienota en het Bestuursakkoord).

Op de Nederlandse scholen is dit gepaard gegaan met de “college tour”, waarbij leerlingen in het kader van het vak Maatschappijleer vragen konden stellen aan de voorzitter van de Raad van Toezicht, in zijn rol als oud-voorzitter van de Tweede Kamer, over actuele politieke onderwerpen.

Samenstelling Raad van Toezicht

Het eigen functioneren van de Raad van Toezicht is geëvalueerd in december 2012. Zeer nadrukkelijk besprak de Raad van Toezicht daarbij ook de vraag in hoeverre zij als Raad van Toezicht voldoende zicht heeft op de organisatie en in hoeverre de huidige werkwijze daarvoor toereikend is. Dit alles mede naar aanleiding van vraagstukken die zich in grote onderwijsorganisaties in Nederland hebben voorgedaan en de adviezen van de VO-raad in dezen. De Raad van Toezicht voelt zich door de bestuurder meer dan voldoende geïnformeerd. Daarenboven voert de Raad van Toezicht jaarlijks evaluatiegesprekken met de medezeggenschapsraden en de rectoren en directeuren. Tevens worden de opbrengstenoverzichten stelselmatig voorgelegd en besproken. De organisatie voert daarnaast een actief beleid op het gebied van risicomanagement, waarbij voldoende "checks and balances" zijn ingebouwd.

De Raad van Toezicht heeft met genoegen vastgesteld dat de Stichting Het Rijnlands Lyceum in 2012 niet alleen in financiële zin een positief resultaat heeft geboekt, ook de scholen hebben kwalitatief goed onderwijs geleverd. Ook voor de Raad van Toezicht was 2012 een betekenisvol jaar. Projecten zoals de start van de Europese School Den Haag, de overdracht van REW, grote verbouwings- en bouwprojecten en Europese aanbestedingstrajecten kennen een groot afbreukrisico. De Raad van Toezicht kijkt met tevredenheid naar de resultaten die op dit gebied zijn behaald en spreekt veel dank en waardering uit aan de bestuurder, de rectoren en directeuren en alle medewerkers voor hun inzet.

drs. F.W. Weisglas

Voorzitter Raad van Toezicht

Per 31 december 2012

drs. F.W. Weisglas, voorzitter

Functie oud-voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Benoeming 01-09-2010*

Belangrijkste nevenfuncties zie website www.rijnlandslyceum.nl

drs. F.H.J. Wensing, vicevoorzitter

Functie oud-directeur instituut Co-op HEAO, Hogeschool van Amsterdam

Benoeming 12-04-2007 en herbenoemd per 12-04-2011 voor een periode van vier jaar

Belangrijkste nevenfuncties zie website www.rijnlandslyceum.nl

drs. G.C. Bosman RA

Functie adviseur

Benoeming 30-10-2007 en herbenoemd per 30-10-2011 voor een periode van vier jaar

ir. drs. T.W. den Hoed

Functie organisatieadviseur

Benoeming 04-10-2007 en herbenoemd per 4-10-2011 voor een periode van drie jaar

drs. J.F.M. Overdeest

Functie directeur Value Opt. B.V.

Benoeming 30-10-2007 en herbenoemd per 30-10-2011 voor een periode van vier jaar

* Herkiesbaar voor een tweede periode

A portrait of Frans Weisglas, a middle-aged man with grey hair and glasses, wearing a grey suit, light blue shirt, and blue tie. He is standing outdoors in front of a blurred background of trees and a blue car. The text 'FRANS WEISGLAS' is overlaid in the top left, and 'TERUG OP HET NEST' is overlaid in the bottom right.

FRANS WEISGLAS

**TERUG OP
HET NEST**

“Toezicht is niet alleen controleren, maar vooral ook betrokkenheid tonen”

In 1963 haalde Frans Weisglas zijn HBS-B diploma op het Rijnlands Lyceum in Wassenaar. Na ruim veertig jaar keerde hij in 2010 naar zijn oude nest terug, maar dan als voorzitter van de Raad van Toezicht. “Ik moet je zeggen dat dit toch wel heel bijzonder voelt. Het is tenslotte de school waar je als klein jongetje in 1958 binnenstapt en waar je nu, 45 jaar later, voorzitter van het toezichthoudend orgaan mag zijn. Nu voel ik mij niet de baas van de scholen, maar de Raad van Toezicht is wel het hoogste gezag binnen deze organisatie.”

Toen hij werd benaderd voor het voorzitterschap was de enige aarzeling dat hij dan zijn oude collega en goede vriend, de te vroeg overleden Hans Dijkstal zou opvolgen. Uiteindelijk was dat juist een van de doorslaggevende redenen en ziet hij het als eer om in diens voetsporen te treden.

Toezicht op het bestuur staat de laatste jaren in de belangstelling na enkele excessen die naar buiten kwamen, ook in het onderwijs. Behalve een lange politieke carrière – bijna iedereen herinnert zich hem als de eerste gekozen voorzitter van de Tweede Kamer heeft de heer Weisglas ruime ervaring als toezichthouder.

“Voorwaarde voor goed toezichthouderschap is allereerst het vertrouwen tussen de Raad van Toezicht en de bestuurder. Daarnaast is het verkrijgen van de juiste informatie op het juiste moment belangrijk. Gelukkig zijn wij binnen het Rijnlands gezegend met een bestuurder die een talent bezit in het inschatten welke informatie voor de Raad van belang is. Maar we gaan ook de scholen in om ons te laten informeren door de schoolleiding, de docenten en de leerlingen. En misschien nog wel belangrijker, om zelf de sfeer in de scholen te proeven.”

Want behalve de financiën en de onderwijsresultaten hecht de huidige Raad groot belang aan het klimaat op de scholen. Daarom wilde Weisglas bijvoorbeeld graag weten hoe de school is omgegaan met de dood van een 13-jarige jongen op een andere school in Wassenaar. Hoe beleven kinderen dit en hoe ga je daar als organisatie mee om? Ook dat hoort volgens hem bij de taken van een toezichthouder. “Toezicht is niet alleen controleren, maar vooral ook betrokkenheid tonen.”



BESTUURS- VERSLAG

Algemeen

De Stichting Het Rijnlands Lyceum (SRL) is opgericht op 4 mei 1936 en is statutair gevestigd in Wassenaar. De stichting verenigt een aantal scholen op algemene grondslag en biedt Nederlands, tweetalig en internationaal onderwijs aan. Deze scholen zijn het Rijnlands Lyceum Wassenaar, het Rijnlands Lyceum Oegstgeest, het Rijnlands Lyceum Sassenheim, de International School of the Hague, de Europese School Den Haag *Rijnlands Lyceum* en de Eerste Nederlandse Montessori School (ENMS) te Den Haag. Het betreft daarbij zowel voortgezet onderwijs als basisonderwijs. De stichting biedt naast regulier Nederlands onderwijs ook onderwijsprogramma's met een internationale erkenning: het zogeheten *Middle Years Programme (MYP)*, het *International Baccalaureate (IB)*, basisonderwijs op basis van het *International Primary Curriculum (IPC)* en sinds 1 augustus 2012 basisonderwijs op basis van het curriculum van de Europese scholen.

Het Rijnlands Lyceum Oegstgeest (RLO), het Rijnlands Lyceum Sassenheim (RLS) en het Rijnlands Lyceum Wassenaar (RLW) zijn Nederlandse scholen voor voortgezet onderwijs. De twee afdelingen (PO en VO) van de *International School of The Hague (ISH)* bieden een doorlopend internationaal curriculum voor kinderen van 4 tot 18 jaar. De ISH is een nevenvestiging van het Rijnlands Lyceum Wassenaar voor wat betreft het Internationaal Georiënteerd Voortgezet Onderwijs (IGVO). De leerlingen van het internationaal georiënteerde primair onderwijs (IGBO), zijn ingeschreven op het BRIN-nummer van de Eerste Nederlandse Montessori School. Hetzelfde is van toepassing op de leerlingen die vanaf augustus 2012 zijn ingeschreven bij de Europese School Den Haag *Rijnlands Lyceum*. Beide basisscholen zijn daarmee wettelijk gezien en wat bekostiging betreft lesplaatsen van de ENMS, maar vormen wel separate inspectielocaties. Intern werken de drie scholen als zelfstandige entiteiten met een eigenstandige bekostiging.

Ten slotte moet melding worden gemaakt van de bestuurlijke samenwerking tussen het Koninklijk Conservatorium Den Haag en het Rijnlands Lyceum Wassenaar. Op het BRIN-nummer van het Rijnlands Lyceum Wassenaar verzorgt de *School voor Jong Talent* een vmbo-havo-vwo programma in combinatie met de vooropleiding voor een HBO muziek- of dansopleiding aan het Conservatorium.

Hieronder volgt een overzicht van het onderwijsaanbod van de verschillende scholen in het verslagjaar:

- het Rijnlands Lyceum Wassenaar: mavo (in aanbouw), havo, vwo, gymnasium, tweetalig onderwijs (tto);
- het Rijnlands Lyceum Oegstgeest: havo, vwo, tweetalig onderwijs (tto). De school kent een internationale afdeling waarin het Middle Years Programme (MYP) wordt verzorgd en het International Baccalaureate Diploma Programme (IB dp);
- het Rijnlands Lyceum Sassenheim: mavo (vmbo-tl), havo, vwo en tweetalig vwo (tto);
- the International School of The Hague: het International Primary Curriculum (IPC), het Middle Years Programme (IB MYP) en het International Baccalaureate Diploma Programme (IBDP);
- de Europese School Den Haag *Rijnlands Lyceum*: basisonderwijs op basis van het curriculum van de Europese Scholen;
- Eerste Nederlandse Montessori School: basisonderwijs gebaseerd op de pedagogische uitgangspunten van het montessorionderwijs.

Rijnlands Education Worldwide verzorgde in 2012 Nederlands onderwijs in Davos (Zwitserland), Muscat (Oman), Dubai en Abu Dhabi (Verenigde Arabische Emiraten) en Singapore. Op alle buitenlandse locaties gebeurde dit onder de naam "Rijnlands Education Worldwide". Op 1 december 2012 is REW verzelfstandigd en maakt zij geen deel meer uit van de Stichting Het Rijnlands Lyceum. Vanaf die datum hanteert REW de nieuwe naam "LanguageOne".

De Stichting Het Rijnlands Lyceum telde op 1 oktober 2012 5203 leerlingen (exclusief REW) en per 31 december 2012 527,9 fte met in totaal 676 medewerkers.

Bestuur en management

Bestuur

dr. M.W. Knoester
bestuurder

Management scholen (per 31 december 2012)

Het Rijnlands Lyceum Wassenaar

Rector drs. J. Leuiken
Conrector mw. drs. J.M.E. Potter van Loon - Kraaij

Het Rijnlands Lyceum Oegstgeest

Rector drs. J.D.H. Swieringa
Conrector mw. drs. J.T. Boomsma
Conrector internationale afdeling drs. M.H. Hekkelman

Het Rijnlands Lyceum Sassenheim

Rector mw. mr. A. Verkade
Conrector mw. drs. I. Tacken
Conrector W.N. Visser
Conrector mw. drs. P.G. van Albada
Conrector D. Torenvliet

The International School of The Hague

Principal Primary K.G. Rae, M.Ed. BA. Cert Ed
Principal Secondary D. Butcher B.A. Ed. (Hons)
Director of Operations P. Wijsman MIM

Eerste Nederlandse Montessori School

Directeur mw. H. Çinar

Europese School Den Haag *Rijnlands Lyceum*

Directeur mw. M. A. de Graaf
Adjunct-directeur dhr. E. Voorneman

Management bestuursbureau

Hoofd Financiën / Controller N. van den Berg AA
Hoofd Personeelszaken drs. E. Osterwald

Facility manager / inkoper

drs. B. Velthuisen
Informatiemanager ir. S. Buchel



Visie en missie

Missie

De Stichting Het Rijnlands Lyceum biedt:

- onderwijskwaliteit die “meer dan goed” is;
- onderwijs dat leerlingen uitdaagt tot het voor hen maximale niveau;
- een op ontwikkeling gericht pedagogisch klimaat met extra begeleiding en zorg waar nodig;
- aansprekend onderwijs dat de leerling uitdaagt, de nieuwsgierigheid prikkelt en onderzoek stimuleert;
- onderwijs met een internationale oriëntatie;
- een innovatieve leeromgeving;
- onderwijs gericht op de culturele, maatschappelijke en sociale ontwikkeling van de leerlingen;
- voortgezet onderwijs gericht op de aansluiting vanuit het basisonderwijs en een sterke oriëntatie op de doorstroom naar het vervolgonderwijs;
- basisonderwijs gericht op de doorstroom naar het voortgezet onderwijs en het bereiken van het maximale potentieel op creatief, motorisch, cognitief en sociaal-emotioneel gebied;
- een positieve sfeer met wederzijds respect tussen leerlingen, medewerkers en ouders;
- een schoolklimaat waarin de leerling wordt gekend in een veilige leeromgeving;
- een schoolklimaat waarin heldere afspraken bestaan en normen en waarden gelden die ook consequent worden nageleefd.

Visie

De toekomst van een leerling wordt mede bepaald door zijn of haar opleiding, zowel in het voortgezet onderwijs als in het basisonderwijs. Dat brengt voor bestuur, rectoren, directeuren en medewerkers een grote verantwoordelijkheid met zich mee. De Stichting Het Rijnlands Lyceum staat voor kwaliteit en weet dit al ruim 75 jaar waar te maken. De Eerste Nederlandse Montessori School kent zelfs een geschiedenis van bijna 100 jaar. Leeftijd en traditie zijn echter geen garantie voor blijvende kwaliteit. Behoud van kwaliteit is gebaat bij een voortdurende wens om tot verbetering en vernieuwing te komen. De Stichting Het Rijnlands Lyceum is een dynamische organisatie die midden in de maatschappij staat en die weet dat bij een veranderende wereld een vooruitstrevende onderwijsbenadering hoort.

Dit komt onder meer tot uitdrukking in de internationale dimensie van ons onderwijs. Internationale en interculturele projecten, tweetalig onderwijs op de Rijnlandse Lycea in Wassenaar, Oegstgeest en Sassenheim, verzaaid talenonderwijs en vroeg vreemdetalenonderwijs op de Eerste Nederlandse Montessori School vormen de kern van onze internationale oriëntatie in het voortgezet en basisonderwijs. Voor internationale leerlingen bieden wij internationale onderwijsprogramma's aan op de International School of The Hague, Rijnlands Lyceum Oegstgeest International School en de Europese School Den Haag *Rijnlands Lyceum*.

Leerlingen van de scholen van de Stichting Het Rijnlands Lyceum worden gestimuleerd om een zo hoog mogelijk niveau te bereiken. Dat houdt ook in dat een leerling in het Nederlandse voortgezet onderwijs tussentijds naar een hogere opleiding kan doorstromen. Wij zien leerlingen opbloeien wanneer zij op hun eigen niveau worden uitgedaagd. Daarom bieden wij een breed aanbod aan onderwijs dat de nieuwsgierigheid prikkelt en uitnodigt tot onderzoek en verdieping.

Behalve voor een diploma, leidt de school ook op voor het leven. We helpen onze leerlingen op weg in hun ontwikkeling tot volwassenen en sociale en maatschappelijke verantwoordelijkheden te dragen. Een respectvolle omgang tussen leerlingen, medewerkers en ouders is ons uitgangspunt. Binnen de scholen gelden daarom heldere afspraken die consequent worden nageleefd. Daarnaast stimuleren wij een open houding ten aanzien van verschillende levensbeschouwingen, denkwijzen en culturen. Daarvoor vinden wij het belangrijk dat leerlingen en medewerkers zich uitspreken en met elkaar van gedachten wisselen. Ontwikkelen gebeurt met vallen en opstaan; fouten maken hoort daarbij. De invloed van de school op leerlingen is groot. Onze medewerkers onderkennen dat. Het geeft hun de mogelijkheid om hun persoonlijke ambitie – wezenlijk bijdragen aan de ontwikkeling van jonge mensen – waar te maken.

De school heeft ook een taak op het gebied van de culturele en maatschappelijke vorming. Wij vinden alle vakken belangrijk en beschouwen buitenschoolse activiteiten en excursies als onmisbaar in het schoolleven.

De Stichting Het Rijnlands Lyceum streeft naar kwaliteit, zowel binnen het onderwijs zelf als in alle faciliterende activiteiten, waaronder bijvoorbeeld het gebruik van ICT in het onderwijs. De medewerkers van de organisatie, onderwijsgevend en onderwijsondersteunend personeel, zijn echter het meest bepalend voor de kwaliteit. Deze medewerkers zijn betrokken mensen en werken professioneel. De stichting is succesvol in het aantrekken van gemotiveerd en kwalitatief hoogstaand personeel met passie en enthousiasme voor het onderwijs.

Daarnaast is het van groot belang om ook de kwaliteit van het totaal, de som van de afzonderlijke inspanningen, te bewaken. Om op onze scholen de kwaliteit in de volle breedte te waarborgen wordt op iedere school gebruik gemaakt van een kwaliteitszorgsysteem met resultaat- en kwaliteitsindicatoren. Deze gestructureerde benadering van kwaliteitsbewaking draagt bij aan de verdere professionalisering van de scholen.

Uit bovenstaande missie en visie volgen onze kernwaarden.

Kernwaarden

De stichting en de scholen werken vanuit de volgende gezamenlijke kernwaarden:

- Openheid, tolerantie en respect
- Respect voor verschillende levensbeschouwingen, denkwijzen en culturen
- Ambitie
- Innovatie, een ondernemende houding en marktgerichtheid
- Internationale oriëntatie
- Professionaliteit
- Ontwikkelingsgerichtheid (een lerende organisatie willen zijn)
- Verantwoordingsbereidheid op alle niveaus (accountability)
- Maatschappelijke betrokkenheid
- Zorgzaamheid



Beleidsdoelstellingen en resultaten 2012



1 Algemeen

Strategisch plan 2012-2016

Aan het begin van het jaar 2012 publiceerde de stichting het nieuwe strategisch plan 2012-2016 *“Uitdagingen in het Onderwijs”*. Daarmee kregen de stichting en de scholen de beschikking over een nieuw beleidskader voor een periode van vier jaar. Het strategisch plan sluit aan bij de doelstellingen die zijn verwoord in het Bestuursakkoord dat het ministerie van OCW sloot met de PO-raad en de VO-raad. Kernelementen daarvan zijn een *“ambitieuze leercultuur”* en een *“lerende cultuur”* waarin het niet alleen draait om het leren door leerlingen, maar ook om de professionele groei van leraren en de ontwikkeling van de organisatie. In de beide bestuursakkoorden zijn dit de speerpunten van beleid:

- leerlingen behalen goede prestaties op de kernvakken en worden breed gevormd;
- scholen werken systematisch aan het maximaliseren van prestaties van leerlingen. Dat wil zeggen; scholen werken *“opbrengstgericht”*;
- leraren signaleren verschillen tussen leerlingen, niet alleen de gemiddelde leerlingen maar ook cognitief zwakkere en sterkere leerlingen en gaan hier op een adequate wijze mee om;
- op scholen is sprake van een ambitieuze leercultuur waar excellentie wordt gestimuleerd en hoogbegaafdheid wordt ondersteund;
- op scholen is sprake van een lerende cultuur waarin het niet alleen draait om het leren van leerlingen, maar ook om het leren van leraren en schoolleiders. Goed HRM-beleid is daarvoor een voorwaarde.

Aan het einde van 2012 kunnen we vaststellen dat de scholen goed inzetten op een *“ambitieuze leercultuur”*, *“opbrengstgericht werken”*, op differentiatie tussen leerlingen, excellentiebevordering, ICT en professionalisering van de teams (een *“lerende cultuur”*). In het basisonderwijs betreft het ook nog aandacht voor rekenen, taal en *“handelingsgericht werken”*. Een mid-term review in 2013 wordt dan ook met vertrouwen tegemoet gezien.

Europese School Den Haag

Het jaar 2012 zal de geschiedenis in gaan als een bijzonder jaar voor de Stichting Het Rijnlands Lyceum. Op 1 augustus 2012 ging de Europese School Den Haag *Rijnlands Lyceum* van start met daaraan voorafgaand een intensief verbouwingstraject. Direct na de start van de school volgde een inspectieonderzoek gericht op de accreditatie van de school. Een en ander is gelukt dankzij de inzet van alle betrokkenen, intern en extern. Speciale dank is verschuldigd aan het College van Burgemeester en Wethouders en medewerkers van de gemeente Den Haag en de ambtenaren van het Ministerie van Onderwijs vanwege hun medewerking bij de oprichting van deze school.

Twee nieuwe directeuren ISH

De International School of The Hague zag zich in 2012 geconfronteerd met twee directievacatures. Zowel de directeur Primary, Graeme Scott, als de directeur Secondary, Peter Kotrc, kondigde aan een nieuwe baan te hebben gevonden. Na een intensieve werving- en selectieprocedure konden Kevin Rae en David Butcher als nieuwe directeuren worden benoemd. Kort voor de zomervakantie is afscheid genomen van de twee voormalige directeuren en werden zij door de bestuurder bedankt voor de belangrijke bijdrage die zij hebben geleverd aan de opbouw van de school. Hun opvolgers starten een nieuw hoofdstuk in de geschiedenis van de ISH en zullen ongetwijfeld weer nieuwe impulsen geven en werken aan verdere kwaliteitsverbetering.

Verzelfstandiging REW

Een derde majeure ontwikkeling op stichtingsniveau betreft de verzelfstandiging van Rijnlands Education Worldwide (REW) per 1 december 2012. Aan de aandelenoverdracht is ruim een jaar van onderzoek voorafgegaan, waarbij zorgvuldigheid naar alle betrokkenen (leerlingen, ouders en medewerkers) voorop stond. De Stichting Het Rijnlands Lyceum sluit hiermee 27 jaar onderwijs in het buitenland af en kan daardoor de aandacht geheel richten op het Nederlandse en internationale onderwijs in de regio Den Haag en Leiden. De komst van de ENMS en de Europese School Den Haag maakte een dergelijke heroriëntatie ook noodzakelijk.

2 Onderwijskwaliteit

Het is minstens zo belangrijk te melden dat de kwaliteit van onze scholen in 2012 ook weer als ruim voldoende mag worden beschouwd, mede blijkend uit het basis-toezichtsarrangement voor alle scholen voor voortgezet- en basisonderwijs. Het Rijnlands Lyceum Oegstgeest verwierf daarnaast de IB accreditatie voor weer een periode van vijf jaar. De Europese School verwierf vanuit Brussel het predicaat "accredited European School". Het Rijnlands Lyceum Wassenaar werd in 2012 Cambridge Associate School. Het Rijnlands Sassenheim werd een academische opleidingsschool.

Maar los van de Inspectie en accreditaties zijn het vooral ook onze ouders en leerlingen die de belangrijkste graadmeter zijn voor kwaliteit. De tevredenheidsenquêtes tonen een stabiel beeld van tevredenheid en kwaliteitsbeleving. Daar waar de enquêtes verbeterpunten opleveren, worden deze door de directies van de scholen opgepakt. Zie de Opbrengstenoverzichten van de Onderwijsinspectie in tabel 24 van de bijlage en de rapportages van de scholen in de volgende hoofdstukken.



3 Personeelsbeleid

Strategisch meerjarenbeleid

Vanuit het strategisch meerjarenpersoneelsbeleid, zoals dit is opgenomen in het strategisch plan voor 2012-2016 is door de afdeling HR gewerkt aan een aantal doelstellingen.

Arbeidsvoorwaarden

- *Fiscale wijzigingen voor buitenlandse medewerkers*

Het kabinet heeft medio 2011 besloten een aantal fiscaal aantrekkelijke mogelijkheden voor buitenlandse medewerkers sterk te verminderen. Vooral de aanpassing van de zogeheten 30%-regeling heeft een negatieve impact op de arbeidsvoorwaarden van buitenlandse medewerkers onder een bepaald inkomen. Wat wel en niet mogelijk was en hoe de regels moesten worden toegepast, was weinig transparant. Eind 2011 heeft intensief overleg plaatsgevonden met fiscalisten en de Belastingdienst en is de Belastingdienst verzocht duidelijkheid te verschaffen over het toepassen van de regeling. Vanaf 1 januari 2012 is het toch nog mogelijk gebleken om (gedeeltelijk) gebruik te maken van de 30% regeling voor een periode van maximaal acht jaar.

- *Funciemix*

Op basis van de in de CAO 2008-2010 vastgelegde afspraken is in 2011 de derde belangrijke stap gezet in het realiseren van de afspraken in het kader van de Funciemix. Het traject is volgens de voorschriften uit de CAO vervolgd. Het Rijnlands Lyceum voldoet aan de gestelde aantallen voor 2011 en voor 2012. Voor 2013 en 2014 is een scenario ontwikkeld om geleidelijk de doelstelling van 2014 te behalen, een en ander mede afhankelijk van eventuele afspraken omtrent het zogeheten entreerecht.

Arbeidsomstandigheden en ziekteverzuim

- In 2012 hebben (aanvullende) Risico Inventarisaties (RI&E) plaatsgevonden, met name voor de Europese school. Er zullen in de loop van 2013 nog enkele plannen van aanpak moeten worden opgesteld.
- Ten opzichte van 2011 is het gemiddelde ziekteverzuimpercentage in 2012 fors afgenomen: van 4,11 naar 3,15% (zie tabel 15). Door de overgang van ARBONED/365 naar Human Capital Care en de aanschaf van het personeelsinformatiesysteemdeel "verzuimmanager" zijn de

verschillen tussen 2011 en 2012 ook voor een klein deel aan de techniek toe te schrijven. Naast het totale verzuimpercentage is ook de verzuimfrequentie fors teruggedrongen. Drie organisatieonderdelen wijken af van het gemiddelde, te weten RLS (in percentage en frequentie) en de ISH-VO (in frequentie). Het hogere verzuimpercentage dan gemiddeld van het centraal servicebureau is te verklaren door één langdurig zieke en twee zwangerschapsverloven.

- In 2012 is er, na een grondige evaluatie van de dienstverlening van de arbodienst (365), gewisseld van arbodienstverlener. De consultatie door de arbo-arts vindt nu plaats op het bestuursbureau in Wassenaar. Daarnaast is de focus meer gericht op preventie en beleid rondom arbeidsongeschiktheid.

Service level agreements

De afdeling P&O heeft de basisprocessen in 2010 beschreven en deze zijn besproken met de rectoren van de scholen. In 2011 zijn aan de processen formatie en kosten toegekend. In 2012 heeft een eerste evaluatie plaatsgevonden en is de urenbesteding per organisatieonderdeel vastgesteld, waarna na de kosten onder de scholen zijn herverdeeld. Ook het vertrek van Rijnlands Education Worldwide heeft geleid tot een aanpassing in de dienstverlening

Groei van de organisatie

Het gemiddeld aantal fte over 2012 bedroeg 517,1 fte. In 2011 bedroeg het gemiddeld aantal fte 508,7. De toename tussen 2011 en 2012 bedroeg ruim 1,7%. De loonsom is toegenomen van € 31.045.605 naar € 32.910.707 oftewel met 6%. De gemiddelde loonsom is toegenomen van € 61.029 naar € 63.645. Dit is een toename van 4,3%. Oorzaken van de toename van de kosten met 4,3% zijn: een stijging van het werkgeversdeel pensioenpremie sinds 1 april 2012 (0,8%), de inkorting van leraarschalen (1,9%), de reguliere periodieke verhogingen in augustus (1,1%), de kosten van de Funciemix (0,2%) en extra kosten voor het Hervangings- en Participatiefonds (0,3%).

Beheersing WW- en Wovokosten

Werkgevers in het onderwijs betalen mee aan uitkeringen in het kader van werkloosheid aan ex-medewerkers. De werkgevers in het voortgezet onderwijs zijn verplicht mee te werken aan re-integratie en daarmee zoveel mogelijk langdurige werkloosheid te voorkomen. Vanuit het UWV zijn in 2010 de eerste overzichten verstuurd met de namen van ex-medewerkers. Ook in 2012 bleek dat het UWV nog veel achterstanden had, waardoor het voor de P&O-afdeling moeilijk is om betrouwbare prognoses af te geven over de gevolgen hiervan voor de begrotingen van de scholen. De afdeling HRM heeft KPMG als uitvoerder van de uitkeringen om toegang gevraagd tot haar gegevens om zo een inschatting te kunnen maken van de financiële gevolgen. Ondanks de inspanningen die sinds september 2012 zijn geleverd om helderheid te krijgen, belemmeren de achterstanden van het UWV het verkrijgen van een volledig overzicht.

Funcatiebouwwerk

Er is een stap gemaakt met het actualiseren van het functiebouwwerk. Op basis van FUWA 2000 is een systeem opgebouwd van functiereeksen, waarbij er binnen een functiegebied sprake zal zijn van meerdere niveaus en daarmee ook doorgroeimogelijkheden. Het functiebouwwerk is in december 2012 goedgekeurd door de GMR VO en PO. In maart 2013 zal het systeem van kracht zijn.

HR informatie

In 2012 is gestart met het systeemdeel Business Intelligence. In dit systeemdeel kunnen up-to-date overzichten worden gemaakt van uiteenlopende personeelsgegevens, van formatie en loonkosten tot verzuimoverzichten. Deze kunnen worden ingezien door de rectoren. Het systeemdeel is nu grotendeels gevuld met actuele data en kan bovendien gebruikt worden voor het maken van mutatieformulieren.

In 2012 is tevens gestart met het systeemdeel "verzuimmanager", als onderdeel van het personeelsinformatiesysteem. In de toekomst stelt dit systeemdeel scholen in staat direct inzicht te krijgen in verzuimcijfers – tot op individueel niveau – en verzuim- en herstelmeldingen in te voeren.

Er is overgegaan tot de aanschaf van een digitaal personeelsdossier. In 2012 zijn alle personeelsdossiers van voor 2011 gedigitaliseerd. In 2013 wordt gestart met het digitaliseren van de "lopende" personeelsdossiers, die door de rectoren kunnen worden geraadpleegd.

Voor het gebruik van het digitale salarisoverzicht zijn in 2012 de voorbereidende handelingen verricht. In de loop van 2013 krijgen medewerkers van Stichting Het Rijnlands Lyceum hun salarisstroken en jaaropgave digitaal toegestuurd.





4 Huisvesting en Facilitair

Europese School Den Haag

De trend van bouwen en renoveren van de afgelopen twee jaar is in 2012 verder doorgetrokken. In december 2011 werd de door de gemeente Den Haag een bestaand schoolgebouw beschikbaar gesteld ten behoeve van de Europese School Den Haag, waarvan de start gepland stond voor augustus 2012. Om het gebouw geschikt te maken voor primair en secundair onderwijs, was een volledige aanpassing van het gebouw noodzakelijk. In overleg met de gemeente Den Haag werd een aanpak in twee fasen afgesproken. Dit hield in dat in een bouwperiode van vier maanden de begane grond en eerste verdieping grondig gerenoveerd werden met als doel dat de *Nursery* en *Primary* op 22 augustus zouden kunnen starten. De tweede, derde en vierde verdieping werden in de tweede fase ondergebracht voor de periode 2013-2014. In korte tijd werd een gedegen bestek gemaakt en op 2 mei startte de sloper met zijn werkzaamheden. Mede dankzij de grote inzet van de aannemer is het gelukt om de lessen eind augustus te laten starten. Naast de interne verbouwing was er ook aandacht voor het buitengebied, dat de speelruimte vormt voor de kleuters. In samenwerking met een landschapsarchitect is hier een prachtige speel-natuur-omgeving aangelegd. Rekening houdend met het wortelen van de beplanting zal deze "tuin" in het voorjaar 2013 in gebruik genomen worden.

International School of The Hague

Ook de International School of The Hague heeft in 2012 een uitbreiding gerealiseerd in de vorm van het vergroten van de kantine. Hierdoor is op de eerste verdieping een nieuwe personeelskamer met kantoren gerealiseerd, met daarboven – op de tweede verdieping – een aantal leslokalen. Vlak voor de zomervakantie begon de aannemer met het leggen van de fundering. Kort na de kerstvakantie heeft de oplevering plaatsgevonden en is de locatie ISH een prachtige uitbreiding rijker.

Eerste Nederlandse Montessorischool

Vorig jaar maakten wij melding van de slechte staat van het onderhoud van de ENMS. Onder meer in samenwerking met de gemeente Den Haag zijn er flinke stappen ter verbetering gezet. In de zomervakantie 2012 zijn alle buitenkozijnen

van het gebouw vervangen door aluminium kozijnen met draai-kiep ramen voorzien van dubbel glas. Deze aanpassing komt niet alleen het uiterlijk van het gebouw ten goede, maar ook de energierekening. Tegelijkertijd zijn op een aantal plekken preventief asbesthoudende platen verwijderd. Ook op het gebied van de veiligheid zijn belangrijke stappen gezet. Met name de hoofdverdeelkast in het gebouw is onderhanden genomen en deze voldoet weer aan de NEN-norm. Daarnaast heeft de stichting voor het gebouw een meerjarenonderhoudsplan laten maken.

Rijnlands Lyceum Wassenaar

Op het Rijnlands Lyceum Wassenaar gaat men gestaag verder met het in stand houden van het monumentale pand. De belangrijkste aanpassing die heeft plaatsgevonden is het vervangen van de dakranden. De school heeft hierover veel overleg gevoerd met de gemeente en monumentenzorg. Het uiteindelijk resultaat is bijzonder mooi te noemen. In 2012 werd tevens de gerenoveerde oude gymzaal officieel in gebruik genomen. Deze verbetering kwam tot stand middels een donatie van de Stichting Het Nederlands Lyceum.

Rijnlands Lyceum Oegstgeest

In Oegstgeest bleef naast een grondige aanpak van de houtrot van de kozijnen van de sporthal en gymzaal de verbouwingsactiviteit beperkt tot de laatste ronde van de renovatie van de toiletten in het oude gedeelte van de school.

Rijnlands Lyceum Sassenheim

Op het Rijnlands Lyceum Sassenheim werd de verbouwing van het sciencelokaal voltooid en na de officiële opening hiervan zijn deze lessen in populariteit gestegen. Daarnaast heeft de school een begin gemaakt met een onderhoudscyclus van een aantal jaren voor het marmoleum in de school. Zoals gebruikelijk is tevens aandacht besteed aan het buitenschilderwerk.

Inkoop

De aanbesteding van de ICT is afgerond en in november startten de voorbereidingen voor verschillende migraties, met een geplande voltooiing in maart 2013.

Voor de locatie Wassenaar liep het schoonmaakcontract in december ten einde. Intussen zijn de gesprekken voor een Europese aanbesteding hierover gestart. Tevens is een aanvang gemaakt met de voorbereiding voor een Europese aanbesteding voor multifunctionals (kopieerapparaten).

Over het contractbeheersysteem kan gemeld worden dat alle contracten van de stichting en de scholen daarin zijn verwerkt en dat de scholen deze contracten nu ook lokaal kunnen inzien. Het digitale beheerssysteem draagt bij aan het reduceren van het papiergebruik, maar bovenal aan een strakker contractbeleid en levert daarmee een bijdrage aan het risicomanagement.

In het jaarlijks overleg met de verzekeringsmaatschappij zijn alle verzekeringen die de stichting heeft afgesloten doorgelicht en zo nodig aangepast.

Op het terrein van afvalverwerking zijn er in het najaar gesprekken geweest met verschillende afvalverwerkers. Deze gesprekken hebben geresulteerd in een nieuw driejarig contract tegen lagere prijzen. De stichting is lid van het collectief Energie voor Scholen. Doordat op veel grotere schaal energie kan worden ingekocht profiteren de scholen van de lagere inkooprijzen en hebben zij dus een financieel voordeel.

Milieu en duurzaamheid

Vanzelfsprekend probeert de stichting haar steentje bij te dragen op het terrein van milieu en duurzaamheid. Los van het feit dat de stichting rekening houdt met de milieueisen en de belasting van het milieu streeft zij ernaar om de kosten op het gebied van met name energieverbruik te reduceren. De ISH heeft afgelopen najaar zonnepanelen op het dak van het schoolgebouw laten plaatsen. Deze ontwikkeling past prima in haar imago van "Eco-school". Bij de hoofdingang kunnen leerlingen op een monitor aflezen hoeveel energie er door de panelen per dag wordt opgewekt. Op andere locaties wordt onderzocht of het plaatsen van led-verlichting tot een besparing leidt. Vanuit haar betrokkenheid bij deze thematiek laat de stichting zich voortdurend voorlichten op de terreinen van duurzaamheid, milieu en energiebewustzijn.

A portrait of Frits Wensing, a middle-aged man with a receding hairline, wearing a dark grey suit, a light blue shirt, and a blue and grey striped tie. He is smiling slightly and holding a pair of glasses in his right hand. The background is an outdoor setting with green foliage and a building with a white railing.

FRITS WENSING

**RUIMTE
VOOR
FOUTEN**

“Door naar je eigen functioneren te kijken, groei je”

Frits Wensing is vice-voorzitter van de Raad van Toezicht. Hij brengt daarin maar liefst veertig jaar onderwijservaring in. Als leraar gaf hij les in wiskunde en economie. Op de Hogeschool Utrecht en de Hogeschool van Amsterdam deed hij de nodige bestuurservaring op. Samen met Hans Dijkstal vormde hij in 2007 de nieuw in het leven geroepen Raad van Toezicht. De toetreding gebeurde vanuit persoonlijke interesse. “Die kant van het bestuur had ik nog niet meegemaakt, dus dat wilde ik graag aan den lijve ondervinden.”

Toeziachthouders zouden zich volgens de heer Wensing vooral dienstbaar moeten opstellen bij het uitoefenen van hun taken. “Een van onze belangrijkste verantwoordelijkheden is controleren dat de scholen gezamenlijk als bedrijf goed lopen. Begrijp me niet verkeerd, ik ben de laatste die een school zou willen vergelijken met een bedrijf, maar de financiële controle is nu eenmaal een zakelijke aangelegenheid. Door financieel de vinger aan de pols te houden nemen we een deel van de zakelijke zorgen van de scholen weg. Wat de inrichting van het onderwijs betreft zijn de scholen zelf verantwoordelijk.”

“Ik loop al wat langer mee in het onderwijs, en ik zie op onze scholen best wel eens zaken die volgens mij beter kunnen. Maar het is niet mijn taak als toezichthouder om daar iets van te vinden.” Volgens hem profiteert het onderwijs alleen als schoolleiders en onderwijsteam de ruimte en de verantwoordelijkheid krijgen om hun onderwijs zelf in te richten. “Dat ze daarbij wel eens hun hoofd stoten is niet erg. Dat draagt alleen maar bij aan het resultaat. Scholen moeten aan het bestuur wel verantwoording afleggen over het onderwijs en de opbrengsten. “Door naar je eigen functioneren te kijken groei je.”

De samenstelling van een Raad van Toezicht van een schoolbestuur is belangrijk. Het is nuttig om daarin verschillende expertises – financieel, administratief, strategisch, onderwijskundig – te verenigen. “Volgens mij is dat in onze raad uitstekend gelukt. Bovendien weerspiegelt de samenstelling ook in culturele zin de scholen die de Stichting het Rijnlands Lyceum verenigt. De scholen moeten zich vertegenwoordigd voelen door het centrale bestuur. Dat de scholen zich hierdoor met elkaar verbonden voelen is mooi, maar het bestuur dringt niet aan op gezamenlijke activiteiten. Van nog meer instructies van hogerhand wordt het onderwijs echt niet beter.”

5 ICT

Ten aanzien van ICT heeft 2012 in het teken gestaan van de Europese aanbesteding. Als uitkomst hiervan is voor de zomer van 2012 de keuze gemaakt voor OGD te Delft als nieuwe leverancier van ICT-beheerdiensten. Door deze keuze gaat de stichting gebruik maken van de modernste technologieën (o.a. cloud computing, Office365) waarbij wordt gewerkt met een centraal, extern datacenter van waaruit de stichting en de scholen bediend kunnen worden. Uitgangspunten bij de aanbesteding waren naast het kostenaspect kwaliteit, duurzaamheid, innovatie, betrouwbaarheid, keuzevrijheid, "bring your own device", gebruik van wireless technologie, eigen inkoop en beleidsontwikkeling. De voorbereidingen en inventarisaties voor de ICT-migratie hebben in het najaar van 2012 plaatsgevonden.

In de zomer van 2012 is als onderdeel van de renovatie van het gebouw van de nieuwe Europese School, deze locatie voorzien van een geheel nieuwe ICT-infrastructuur. Dit is gerealiseerd op basis van de ICT-architectuur die voor al onze scholen ontworpen is, zodat deze na de ICT-migratie naadloos geïntegreerd kan worden. Op de Europese School is verder in het basisonderwijs gekozen voor kleine laptops en het gebruik van smartboards in ieder lokaal.



De International School of The Hague ontwikkelt zich stap voor stap naar een Apple-georiënteerde school. De leraren van zowel de basisschool als de school voor voortgezet onderwijs hebben ter ondersteuning van hun werkzaamheden de beschikking gekregen over een eigen MacBook (bruikleen) en de introductie van de iPad staat gepland in het basisonderwijs voor 2013.

De ontwikkelingen op het gebied van ICT staan ook in de andere scholen niet stil. Er wordt gewerkt met elektronische leeromgevingen (Somzday, Teletop, Moodle). Op deze beveiligde omgeving vinden leerlingen al hun gegevens over hun rooster, huiswerk, de studiewijzer (planning), cijfers en de geregistreerde afwezigheid. De docent kan er extra oefeningen, lesmaterialen, links en opdrachten klaarzetten, die digitaal ingeleverd kunnen worden.

Medio 2012 is ook het intranet voor alle docenten en medewerkers beschikbaar gekomen. Nieuws en informatie met betrekking tot personeelszaken zijn nu online te raadplegen. Tevens zijn voorbereidingen gestart om verdergaande digitalisering mogelijk te maken teneinde kosten te besparen. Daarbij moet gedacht worden aan bijvoorbeeld het digitaal factureren van schoolnota's, loonstroken van medewerkers digitaal versturen en digitalisering van personeelsdossiers.

Vooruitblik 2013

Het voorjaar van 2013 zal voornamelijk in het teken staan van de ingebruikname van de nieuwe ICT-infrastructuur van de scholen in Wassenaar, Oegstgeest, Sassenheim, de International School of The Hague en de ENMS. Daarmee wordt ook het nieuwe ICT-beheer van OGD ingevoerd. Het zal enige tijd vergen voordat de nieuwe beheersprocessen volledig zijn ingevoerd. Met de vernieuwing van de infrastructuur wordt tevens een substantieel deel van de huidige computers binnen de stichting vervangen, omdat de levensduur ervan verstreken is. Deze pc's hebben meer dan vijf jaar dienst gedaan. Met de groei en de verdere verbouwing van de Europese School zal de ICT-infrastructuur daar eveneens verder uitgebreid worden. Na al deze vernieuwingen zal de stichting een ICT-infrastructuur hebben waarmee zij weer jaren vooruit kan.

6 Financiën en Bedrijfsvoering

Staat van Baten en Lasten 2012 met ter vergelijking de cijfers van 2011

	2012 Realisatie €	2012 Begroting €	2011 Realisatie* €	2011 Realisatie** €
Baten				
Rijksbijdragen	33.798.975	32.822.395	32.428.310	32.428.310
Overige overheidsbijdragen	145.111	0	75.941	75.941
Overige baten	13.784.774	13.759.514	13.131.117	13.131.117
Totaal baten	47.728.860	46.581.909	45.635.368	45.635.368
Lasten				
Personeelslasten	34.362.456	34.370.215	32.940.003	32.940.003
Afschrijvingen	1.493.486	1.443.250	1.368.686	1.368.686
Huisvestingslasten	3.168.612	2.957.875	3.180.851	3.180.851
Instellingslasten	6.999.668	6.522.550	7.188.132	7.188.132
Totaal lasten	46.024.222	45.293.890	44.677.672	44.677.672
Saldo baten en lasten	1.704.638	1.288.019	957.696	957.696
Financiële baten en lasten				
Financiële baten	149.029	181.523	136.951	136.951
Financiële lasten	254.124	274.400	240.897	240.897
Saldo financ. baten en lasten	-105.095	-92.877	-103.946	-103.946
Resultaat deelneming	-710.824	0	0	-49.319
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Totaal resultaat	888.719	1.195.142	853.750	804.431

* excl. Backershagen BV

** incl. Backershagen BV

1 Exploitatieresultaat

Het resultaat 2012 van de Stichting Het Rijnlands Lyceum (SRL) bedraagt € 888.719. Dit is inclusief het boekverlies van € 710.824 naar aanleiding van de aandelenoverdracht per 1 december 2012 van Backershagen B.V. Derhalve bedraagt het resultaat vóór boekverlies 'resultaat deelneming' € 1.599.543. Met dit resultaat is de publieke algemene reserve over 2012 toegenomen. Vanwege het boekverlies op de deelneming Backershagen B.V. ad € 710.824 is de private algemene reserve tot nihil gereduceerd.

Het 'reguliere exploitatieresultaat' van € 1.599.543 is € 404.000 hoger dan begroot. De baten zijn € 1.147.000 hoger dan begroot, de lasten zijn € 731.000 hoger dan begroot, en het saldo financiële lasten € 12.000 meer dan begroot. Dit resulteerde in een hoger dan begroot resultaat van € 404.000.



Realisatie versus begroting

De hogere baten zijn met name veroorzaakt door een hogere OCW-bekostiging van ruim € 400.000 (verhoging van de GPL en een indexatievergoeding), en € 380.000 meer ontvangen Kwaliteitssubsidies / Prestatiebox. De hogere lasten zijn met name veroorzaakt door € 211.000 hogere huisvestingslasten (vanwege een hogere dotatie aan de voorziening Groot Onderhoud van € 206.000), door € 242.000 hogere ICT-kosten en een voorziening debiteuren van € 181.000.

Hieronder, vanaf punt 4, staan realisatiecijfers 2012 toegelicht in vergelijking met de realisatiecijfers 2011.

2 Aandelenoverdracht Backershagen B.V.

Per 1 december 2012 zijn de aandelen Backershagen B.V. verkocht. Dit heeft geleid tot het boekverlies zoals vermeld op de vorige pagina. Vanwege de aandelenvervreemding zijn er, met uitzondering van het boekverlies, in 2012 geen resultaten meer van Backershagen B.V. begrepen in de gepresenteerde Staat van Baten en Lasten.

3 Start van de Europese School Den Haag

Met ingang van het schooljaar 2012-2013 is de Europese school van start gegaan. De eerste reguliere OCW-bekostiging vindt in het PO-onderwijs pas minimaal een jaar na de start plaats, hetgeen leidt tot een aanmerkelijke voorfinanciering. Tussentijds wordt wel zogeheten groeibekostiging en IGBO-bekostiging ontvangen.

4 Analyse van het resultaat

4.1 Baten

De Rijksbijdragen over 2012 zijn met € 1.370.000, oftewel met 4,2 % gestegen. De verklaring voor de toename betreft een stijging van de GPL met 1% en 1% groei van het leerlingen-aantal over het schooljaar 2011-2012, 1,1% vanwege hogere Kwaliteitssubsidies / Prestatiebox, 0,7% vanwege indexatievergoeding materiële bekostiging, 0,2% bekostiging lesmateriaal en 0,3% inzake nog beperkte bekostiging Europese School Den Haag.

De Overige Baten stegen met € 653.000. Dit betreft € 832.000 aan meer ontvangen *Schoolfees* en € 179.000 lagere 'diverse overige baten'. De stijging van de *Schoolfees* is veroorzaakt door stijging van het aantal leerlingen in het internationale onderwijs, onder andere vanwege de start van de Europese school met ingang van het schooljaar 2012/2013. Het aandeel van de Europese School in de stijging van € 832.000 bedraagt € 335.000.

4.2 Personeelslasten

De personeelslasten zijn over 2012 met € 1.422.000, ofwel 4,3%, gestegen ten opzichte van 2011. Deze stijging is het saldo van een toename van de 'Salariskosten' met € 1.865.000, toename van 6 %, en een daling van € 433.000 van de 'Loonkosten Derden' en 'Overige personeelskosten'. De stijging van de Salariskosten van 6% is veroorzaakt door een toename van het personeel (o.a. bij de Europese School) met 1,7%, en stijgingen van respectievelijk de pensioenpremie met 0,8%, de periodieke loonstijging met 1,1%, inkorting van de leraarschalen met 1,9%, vervangings- en participatiefonds met 0,3% en de kosten van de functiemix met 0,2%.

4.3 Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn met € 125.000 gestegen, hetgeen veroorzaakt is door hogere investeringen.

4.4 Huisvesting

De huisvestingskosten zijn ten opzichte van 2011 per saldo met € 12.000 afgenomen. De belangrijkste stijgers zijn schoonmaakkosten met € 91.000 en energiekosten met € 43.000. De dalingen zijn met name veroorzaakt door een lagere dotatie aan de voorziening groot onderhoud en lagere onderhoudskosten stafbureau, tezamen € 135.000.

De stijging van de schoonmaakkosten is voor € 36.000 te verklaren vanwege de start van de Europese School, en voor € 9.000 vanwege extra schoonmaakkosten als gevolg van asbestverwijdering. Het restant, € 46.000, is een kostenstijging (8%) geweest.

4.5 Instellingskosten

De instellingskosten over 2012 zijn ten opzichte van 2011 met € 189.000 gedaald.

5 Risicomanagement

In 2012 is opnieuw gewerkt aan verbetering van de Planning & Control cyclus. In 2012 is een Business Intelligence-applicatie geïmplementeerd. Deze dient nu als basis voor een tijdige en betrouwbare informatievoorziening ten behoeve van onze groeiende organisatie.

Omdat er een nieuw leerlingvolgsysteem is geïmplementeerd, zowel voor het voortgezet als voor het basisonderwijs, is in 2012 het hieraan gekoppelde facturerings programma vernieuwd. Dit draagt bij aan een goed debiteurenbeheer.

De stichting hanteert een actief risicomanagementbeleid door te werken met een strategisch plan voor vier jaar, meerjarenbegrotingen, meerjarenonderhoudsplannen en investeringsbegrotingen, managementcontracten en tussentijdse evaluaties. De hierboven genoemde Business Intelligence applicatie voorziet bestuur en schoolleiders van adequate en actuele managementinformatie. De regio's waarin de scholen zich bevinden staan de komende 10 jaar niet bekend als "krimpregio's", waardoor grote leerlingmutaties niet te verwachten zijn. De in 2012 gestarte Europese School Den Haag is afhankelijk van een bijdrage van de Europese Commissie, naast de reguliere overheidssubsidie. Deze bijdrage zal in 2013 worden herzien en levert een zeker risico op, hetgeen bij een daling van de subsidie zou kunnen leiden tot een aanpassing van de programmering en bedrijfsvoering. Ook is bij OCW sprake van een voorgenomen daling van de IGBO en IGVO subsidie met 50% in twee jaar die het internationale onderwijs in Nederland zal raken. Waar mogelijk zal dit risico in de vorm van verhoogde schoolgelden moeten worden gemitigeerd. Voorts maakt de stichting gebruik van het zogeheten schatkistbankieren van het ministerie van Financiën waarmee krediet-, liquiditeits- en kasstroomrisico's tot een minimum worden beperkt. Voor een beschouwing over de financiële positie van de stichting: zie onderstaande kengetallen en de toelichting.

6 Financiële kengetallen

Kengetallen Financieel*	2012	2011	2010	2009
Solvabiliteit	27,0%	22,6%	22,3%	17,5%
Liquiditeit	0,69	0,74	0,68	0,64
Netto Werkkapitaal in € 1.000	-3.980	-3.179	-3.972	-4.163
Rentabiliteit	3,4%	1,9%	0,7%	0,1%
Kapitalisatiefactor	28,8%	29,2%	31,1%	32,7%
Rendement Eigen vermogen (ROI)	21,0%	14,2%	5,4%	1,1%
Omloopsnelheid Eigen vermogen	6,27	7,60	7,37	9,04
Bijdrage OCW in baten	70,8%	71,1%	71,9%	72,2%
Personeelsfactor	72,0%	72,2%	71,8%	70,8%

* Voor wat betreft 2012 exclusief vermogensbestanddelen en/of nadelige resultaten cq boekverlies Backershagen BV; geldt eveneens voor 2011 (vergelijkbare cijfers moesten worden aangepast).

Ook in 2012 is er vervroegd afgelost op langlopende schulden. Weliswaar heeft dit een negatief effect op de kapitalisatiefactor, maar het verbetert de rentabiliteit omdat de huidige 'credit-rente' minimaal is. Verder is voor € 3.530.000 (€ 1.845.000 in Materiële Vaste Activa, en € 1.685.000 in Inventaris & Apparatuur) geïnvesteerd. Deze investeringen zijn uit eigen middelen gefinancierd en hebben een negatief effect op de kapitalisatiefactor gehad. Echter deze interne financiering bespaart de stichting weer rente. Daarnaast is het (private) vermogen gedaald met € 710.827 vanwege de overdracht van de aandelen Backershagen B.V.

7 Financiële positie

De financiële bufferfunctie van SRL is beneden de OCW-norm. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het internationale karakter van SRL. Hierdoor wijkt de

financieringsstructuur van SRL af ten opzichte van een 'standaard' VO-instelling. SRL heeft echter een gedegen en solide financieringsstructuur. Onder andere worden investeringen zoveel mogelijk uit eigen middelen gefinancierd. En indien mogelijk worden langlopende schulden versneld afgelost. Dit heeft zowel in 2012 als begin 2013 plaatsgevonden. SRL acht de financiële middelen en de kredietfaciliteiten toereikend om onvoorziene risico's te dekken.

8 Governance

Het Bestuur en de Raad van Toezicht van de Stichting Het Rijnlands Lyceum verklaren dat de Codes Goed Bestuur voor het Primair Onderwijs en het Voorgezet Onderwijs strikt worden nageleefd. Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van beide codes.

Horizontale verantwoording

Het jaarverslag van de Stichting Het Rijnlands Lyceum wordt aan alle leden van de verschillende overleggrems uitgereikt en er wordt gelegenheid geboden om over het jaarverslag de dialoog te voeren. De gecombineerde GMR VO en PO spreekt met de bestuurder en de Raad van Toezicht over het wel en wee van de stichting aan de hand van dit jaarverslag. Het jaarverslag wordt uitgereikt aan alle medewerkers van de stichting en toegestuurd aan externe stakeholders. Voor ouders, leerlingen en externen is het jaarverslag toegankelijk op de website van de stichting.

Klachtenafhandeling

In deze paragraaf wordt uitsluitend gerapporteerd over klachten die door externe klachtencommissies gegrond worden verklaard. In 2012 zijn er geen klachten gegrond verklaard bij de Landelijke Klachtencommissie VO en PO, of de Klachtenkamer Oudercommissies Kinderopvang.

Externe vertrouwenspersonen ongewenst gedrag en integriteit

Vanaf augustus 2012 maakt Stichting Het Rijnlands Lyceum gebruik van de diensten van Centrum Vertrouwenspersonen Plus (CVP+). De externe vertrouwenspersonen van CVP+ zijn Lilian Vermeulen en Anton de Leeuw. Als een logisch vervolg op het streven naar een professionele cultuur zijn met de nieuwe vertrouwenspersonen de bestaande klachtenprocedures tegen het licht gehouden en zo nodig aangepast. In 2012 is tevens een start gemaakt met de verdere professionalisering van de interne vertrouwenspersonen.

Naast het leveren van de externe vertrouwenspersonen ondersteunt CVP+ tevens de interne vertrouwenspersonen op de scholen die vallen onder de Stichting Het Rijnlands Lyceum door middel van gerichte trainingen en collegiale ondersteuning.

Voor advies over lopende zaken en bij ernstige incidenten op het gebied van ongewenst gedrag kunnen de interne vertrouwenspersonen terugvallen op de uitgebreide expertise van de externe vertrouwenspersonen van CVP+. De externe vertrouwenspersonen zijn bereikbaar onder telefoonnummer 06-81316936 of via het mailadres: info@cvp-plus.nl.

In de periode van augustus tot en met december 2012 zijn er bij de externe vertrouwenspersonen geen klachten omtrent ongewenst gedrag of integriteit binnengekomen.



Medezeggenschap

Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad Primair Onderwijs

Na de integratie van de Eerste Nederlandse Montessori-school per 1 augustus 2011 is in het najaar van dat jaar de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad voor het Primair Onderwijs van start gegaan met een ouder- en personeelsvertegenwoordiger van de ENMS en een ouder- en personeelsvertegenwoordiger van de primary school van de International School of The Hague. In het najaar van 2012, na de start van de Europese School Den Haag *Rijnlands Lyceum* zijn ook twee vertegenwoordigers van deze school aan de GMR PO toegevoegd. Daarmee is deze medezeggenschapsraad qua samenstelling compleet.

In 2012 heeft de GMR PO instemming verleend op de invoering van het leerlingadministratiesysteem ParnasSys, een wijziging van de bedrijfsgezondheidsdienst, de regeling Melden Vermoeden van een Misstand, het Bestuursformatieplan, het Zorgplan Weer Samen naar School, de aansluiting bij het Samenwerkingsverband, het Beleid Ongewenst Gedrag, de Integriteitscode, het Protocol Sociale Media, de regeling Elektronische Communicatie- en Informatiemiddelen, de regeling reiskosten dienstreizen buitenland en de invoering van functiereksen. Ten aanzien van het strategisch plan 2012-2016, de begroting 2013 en de overdracht van REW werd positief geadviseerd.

De GMR PO heeft enkele malen met de bestuurder gesproken over de bindende voordracht van een lid van de Raad van Toezicht en het profiel dat als handvat kan worden gebruikt bij de werving van kandidaatleden.

De GMR PO heeft viermaal met de bestuurder overleg gevoerd. Het overleg wordt als informatief en constructief ervaren en levert een bijdrage aan de samenwerking tussen de drie basisscholen, die door de GMR PO van harte wordt ondersteund.

Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad Voortgezet Onderwijs

De GMR VO kijkt terug op een rustig en stabiel jaar voor de Stichting Het Rijnlands Lyceum. In dit jaar zijn er geen nieuwe scholen toegevoegd, maar is er vooral voortgebouwd en geconsolideerd. De stichting concentreert zich op haar core business "het aanbieden van hoogwaardig onderwijs met een grote internationale component in de regio Leiden en Den Haag". In dit kader past de verzelfstandiging van het Rijnlands Education Worldwide (REW). De GMR heeft positief geadviseerd ten aanzien van het afstoten van de REW activiteiten en de wijze waarop dit is gebeurd.

Op het gebied van verdergaande professionalisering is een aantal stappen gezet. Op stichtingsniveau is er beleid vastgelegd en beschreven. De bestuurder heeft de GMR op de hoogte gebracht van dit beleid en de GMR gelegenheid gegeven om op de stukken te reageren. Het ging hierbij om het invoeren van een integriteitscode, een protocol sociale media en een regeling elektronische informatie- en communicatiemiddelen. Ook is er beleid geformuleerd om ongewenst gedrag te voorkomen. De GMR heeft ingestemd met deze beleidspunten. Voorts stemde de GMR in met de regeling reiskosten dienstreizen buitenland en de invoering van de functiereksen.

De financiële commissie van de GMR heeft de financiële kwartaalrapportages met de bestuurder en de controller besproken. De gepresenteerde cijfers laten een goed en compleet beeld zien van de financiële situatie van de stichting. Het resultaat is boven de begroting uitgekomen en mede daardoor kan het boekverlies van REW gedragen worden. De resultaten van de ESH zijn duidelijk achtergebleven ten opzichte van de begroting. Veel posten waren nog niet bekend of duidelijk, waardoor het maken van de begroting voor deze school bijzonder lastig was.

Gelukkig zet de groei in het aantal leerlingen wel goed door, waardoor de financiële situatie spoedig zal verbeteren. De andere scholen presteren beter dan begroot.

De GMR heeft ook positief geadviseerd over de begroting 2013. De begroting is duidelijk en transparant. Bij de begrotingsbehandeling heeft de GMR haar grote zorg geuit hoe, in zijn algemeenheid, om te gaan met de landelijke bezuinigingen in het onderwijs.

Daarnaast hebben sommige scholen ook last van krimp. Dit komt ook tot uitdrukking in de meerjarenbegroting 2014-2016. De GMR heeft vraagtekens gezet bij het publiceren van zulke negatieve cijfers voor 2016. De bestuurder wilde hier mee laten zien dat er bij ongewijzigd beleid een financieel probleem gaat ontstaan.

Het werkgelegenheidsbeleid bij krimp is uitvoerig besproken met de GMR. Het beleid werkt volgens het principe "last in, first out" en is in procedures en spelregels vastgelegd.

De adviezen van de GMR zijn door de bestuurder meegenomen. De GMR stemt in met het werkgelegenheidsbeleid in een kripsituatie.

De Stichting heeft in 2012 de vacature voor het hoofd financiën/controller aangekondigd, met het oog op de pensionering van de huidige functionaris. De GMR is inmiddels betrokken geweest bij de benoemingsadviesprocedure. Een afgevaardigde van de GMR heeft daarvoor plaats genomen in de sollicitatiecommissie en advies uitgebracht.

Verder is er in het overleg aandacht geweest voor het Privacyreglement leerlingen/ouders en het Privacyreglement personeel PO/VO. Deze reglementen waarborgen de privacy van alle betrokkenen. De GMR heeft dan ook ingestemd met deze reglementen. Ook is er in de GMR gesproken over aanpassing van de faciliteitenregeling voor de OOP leden van de medezeggenschapsorganen. De GMR staat positief tegenover de technische wijziging van het MR reglement als gevolg van nieuwe wetgeving met betrekking tot de schoolvakanties.

De GMR ziet als haar belangrijkste taak het volgen en controleren van beleidsprocessen op stichtingsniveau. Daarvoor is het noodzakelijk dat het bevoegd gezag de GMR van voldoende informatie voorziet. De GMR is tevreden over de mate en de kwaliteit van informatieverstrekking door de bestuurder. Hierdoor heeft de GMR bijvoorbeeld de hele voortgang van de ICT migratie tot toe nauwlettend kunnen volgen. Ook heeft de bestuurder op verzoek van de GMR een evaluatie gegeven over de voortgang van de uitvoering van de Strategienota 2012-2016.

Tevens is er door de bestuurder informatie verstrekt over de lopende cao onderhandelingen, de aanpassing van de vakantieregeling, het entreerecht, functiemix, BAPO en de ondersteuningsplanraad (een nieuwe vorm van medezeggenschap bij de samenwerkingsverbanden voor Passend Onderwijs).

De GMR heeft het afgelopen jaar in goede harmonie met de bestuurder vergaderd. Binnen de GMR is er een discussie opgestart of de GMR zelf meer initiatieven moet ontwikkelen en pro-actiever moet zijn. Deze discussie is nog niet afgerond.







ONZE SCHOLEN

Rijnlands Lyceum Wassenaar

Ambities & Dromen – de tak die groeit en bloeit

Zo luidt de titel van het jaarboek dat het Rijnlands Lyceum Wassenaar afgelopen jaar heeft uitgegeven. In 2012 heeft het Rijnlands Lyceum Wassenaar het succesvol gebleken kwaliteitsbeleid van de afgelopen jaren geconsolideerd. Een voorbeeld hiervan is de kwaliteitscyclus betreffende de examenresultaten. 2012 is daarnaast een jaar van onderwijskundige vernieuwing geweest. Voorbeelden daarvan zijn de invoering van het nieuwe toetsplan en de gewijzigde jaarindeling. De basis voor het nieuwe beleid is de gestructureerde discussie die in de school is gevoerd waaraan de sectievoorzitters en het hele team hebben bijgedragen. Daarbij heeft de schoolleiding een open oor voor de adviezen van de medezeggenschapsraad en de ouderraad. Door zo te werken is er op vele gebieden belangrijke voortgang geboekt. Een paar voorbeelden hiervan zijn de gemoderniseerde regeling dyslexie, het programma DELF (Diplôme en Langue Française), de introductie van het Goetheprogramma, de verdere internationalisering van havo en atheneum door de Engelandcampus, de invoering van International Social Studies (en de daarmee samenhangende erkenning als 'Cambridge Associate School') en de uitbreiding van het VolgAdviesSysteem voor Nederlands, Engels en rekenen naar de tweede klas. Nog een belangrijke vernieuwing is de introductie van de elektronische Leeromgeving SOMtoday. Docenten en leerlingen hebben er met dit systeem een praktisch digitaal hulpmiddel bij gekregen. Naast deze onderwijskundige vernieuwingen zijn er talrijke andere verbeteringen gerealiseerd. Met betrekking tot huisvesting betreft dit de renovatie van de binnenzijde van de oude jongensgymzaal. 2012 was opnieuw een jaar met een kleurrijk en uitbundig schoolleven. Dit is mooi weergegeven in het jaarboek nieuwe stijl waarnaar de titel hierboven verwijst.

A. Strategie

De missie in het Schoolplan 2010-2014 is leidend voor de strategie van het RLW.

Missie van het Rijnlands Lyceum Wassenaar

Het Rijnlands Lyceum Wassenaar wil een school zijn waar de leerlingen graag naartoe gaan omdat ze er in alle opzichten een heerlijke tijd hebben: ze kunnen zich ontplooiën naar hun talenten, krijgen goed onderwijs en voelen zich er veilig.

Het Rijnlands Lyceum Wassenaar wil een school zijn waar ouders voor kiezen omdat ze kunnen rekenen op kwalitatief goed onderwijs.

Het Rijnlands Lyceum Wassenaar wil een school zijn waar inhoudelijk goed en pedagogisch-didactisch verantwoord onderwijs de leerlingen op het vereiste niveau brengt om te kunnen slagen in hun verdere maatschappelijke ontwikkeling. Met andere woorden: het RLW beoogt een 'kennisschool' te zijn.

Het Rijnlands Lyceum Wassenaar wil een school zijn waar de medewerkers graag blijven werken vanwege de goede sfeer en de van oudsher uitstekende samenwerking tussen medewerkers, leerlingen en hun ouders/verzorgers.

B. Kwaliteit

Het Rijnlands Lyceum Wassenaar wil een kwaliteits-school zijn, gericht op onderwijskwaliteit die "meer dan goed" is. Centrale begrippen in onderwijs en pedagogisch-didactische benadering zijn: actief (breed aanbod, gericht op het activeren van leerlingen), betrokken (verantwoordelijkheid voelend voor zowel leerresultaten als sociale ontwikkeling van leerlingen) en uitdagend (appelerend aan het ambitieniveau, de nieuwsgierigheid en de onderzoekende houding van leerlingen).

Schoolplan 2010-2014

Opbrengsten en beoordeling Inspectie van het Onderwijs

De school kan trots zijn op de opbrengstenkaart van de inspectie over het jaar 2013 (resultaten 2012). De resultaten zijn op orde en laten opnieuw een stijgende lijn zien:

- de indicator rendement onderbouw ligt ver boven het landelijk gemiddelde: de percentages "Leerlingen in leerjaar 3 zonder zittenblijven zijn": vwo 99 % en havo 100%;
- de opbrengstenindicator "Van 3e leerjaar naar diploma zonder zittenblijven" is voor het vwo en vmbo-t *gemiddeld* en voor het havo *bovengemiddeld*;
- het verschil tussen het cijfer schoolexamen en centraal examen was in 2012 voor alle drie de afdelingen gering: vwo - 0,07 punt, havo + 0,14 punt, vmbo-t - 0,23 punt;
- het gemiddeld cijfer centraal examen was voor alle afdelingen voldoende en ligt *boven de norm*. De relatieve score van het havo en vwo zijn beiden 6,6. Voor het havo leidt dit tot het oordeel ver *bovengemiddeld*; voor het vwo *bovengemiddeld*.

Het meerjarenopbrengstenoordeel van de inspectie (resultaten behaald in 2010, 2011 en 2012) is voor alle afdelingen (vmbo-t, havo en vwo) *voldoende*. Ook alle afzonderlijke oordelen per onderdeel (rendement onderbouw, rendement bovenbouw, gemiddeld cijfer CE en verschil CE/SE) zijn voldoende.

Conform de regelgeving heeft de school de onderwijsresultaten in de Schoolgids 2012-2013 gepubliceerd.

Belangrijke gegevens daaruit zijn:

- de percentages geslaagden in 2012: vwo 92%, havo 100%, vmbo-t 100%;
- het percentage bevorderde leerlingen in de brugklas 2011/2012: 100%;
- de percentages bevorderde leerlingen 2010/2011 in de voorexamenklassen: vwo 92%, havo 71%, vmbo-t 88%.

De school voldoet aan de wettelijke normen van de onderwijstijd.

Op basis van de bovenstaande gegevens is de conclusie gerechtvaardigd dat over het geheel genomen de doelstelling om onderwijskwaliteit te bieden "die meer dan goed is" in 2012 is gehaald. De school heeft de inzet om door intensieve aandacht voor kwaliteitszorg de stijgende lijn in opbrengsten in 2013 voort te zetten. De kwaliteitszorg zet in op versterking van opbrengstgericht werken door de docenten. Middels 'School aan Zet' wil de school het aandachtsgebied 'Omgaan met verschillen' versterken. Door publicatie van de schoolgegevens in Vensters voor Verantwoording en Schoolkompas zijn de opbrengsten, kwaliteitsmetingen en onderwijstijd voor leerlingen, ouders, personeel en andere belangstellenden transparant.

Waardering door ouders

De school kent vormen van ouderparticipatie in de medezeggenschapsraad, de ouderraad en de klassenouders. Het curatorium, bestaande uit ouders, heeft de functie van adviesorgaan en interne commissie toetsingscommissie inzake bevorderingsprocedures.

In januari 2012 is het tevredenheidonderzoek conform de aanwijzingen van Vensters voor Verantwoording afgenomen onder de ouders van klas 3. De ouders waarden de school met het cijfer 7,2 op een schaal van 1 tot 10. De waardering van de ouders is constant. Het gemiddeld waarderingscijfer uit het tevredenheidonderzoek onder alle ouders in 2010 was 7,3.

Ter illustratie een aantal belangrijke stellingen uit onderzoek van januari 2012

Mijn kind voelt zich veilig op school	8,4
De school biedt het onderwijs dat zij belooft	7,6
De school staat goed bekend	7,9
Ik zou andere ouders aanraden deze school voor hun kind te kiezen	7,4
De school biedt leerlingen goede hulp bij leer- of gedragsproblemen	5,8

Deze laatste stelling heeft als enige een waardering lager dan 6,0. De school heeft in het afgelopen jaren extra ingezet op de versterking van het mentoraat en de specifieke leerlingenzorg

Waardering door de gemeenschap

De school is goed ingekaderd in de gemeenschap. De school heeft hechte banden met de buurt(vereniging) en de gemeente. De school toonde zich actief in de actie NLdoet en steunt ontwikkelingsprojecten in o.a. Ghana. In deze en andere activiteiten bevordert het RLW het actief burgerschap van leerlingen. De activiteiten vinden plaats in het kader van de maatschappelijke stage.

Samenwerking met andere onderwijsinstellingen en aan het onderwijs gelieerde organisaties

Het RLW onderhoudt goede contacten met de basisscholen in Wassenaar en Voorschoten o.a. door deelname het zogenaamde bovo (= overleg basisonderwijs-voortgezet onderwijs) en activiteiten in het kader van de Dag van de Talen. Op schoolleideniveau zijn er korte lijnen naar de andere vo-scholen en de po-scholen in de regio.

De Wassenaarse Onderwijsraad is het overlegorgaan van alle scholen voor basisonderwijs en voortgezet onderwijs in Wassenaar, de schooladviesdienst, de gemeente en de wethouder onderwijs. De rector van het RLW is voorzitter van dit overleg. Het RLW participeert in het samenwerkingsverband 'Knelpunt Risicoregio Haaglanden (het vervolg op het 'Platform Risicoregio Haaglanden'). De samenwerkende scholen ontwikkelen hier projecten ter bestrijding van tekorten aan leraren. Het RLW is één van de partners van het 'World Teachers Training Programme' (Iclon) in het opleiden van leraren voor het tweetalig onderwijs.

Het RLW vergroot de mogelijkheden voor leerlingen door het aanbieden van excellentieprogramma's in samenwerking met de Universiteit Leiden, de Technische Universiteit Delft, de School voor Jong Talent en de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten. De programma's worden ondersteund door aan het onderwijs gelieerde instellingen als het JetNet Jongeren en Technologie Netwerk en het Platform Bèta Techniek.

Op het gebied van internationalisering laat het RLW zich adviseren door het Europees Platform. Bij de visitatie door het EP in 2011 kreeg de school naast complimenten voor het tto-onderwijs de opdracht het programma in de bovenbouw met een maatschappelijk element te versterken. Daartoe is het vak International Social Studies ingevoerd. In 2013 zal de school opnieuw gevisiteerd worden. In het kader van verdere internationalisering zijn in 2012 nieuwe uitwisselingsprojecten opgezet met partnerscholen in Engeland en Australië.

Leerlingenzorg

Het RLW werkt in de zorg voor leerlingen met een vaste structuur en vaste programma's. De zorg varieert van begeleiding op mentorenniveau tot specialistische begeleiding vanuit het ZorgAdviesTeam. De school werkt samen met externe zorgpartners, onder andere in het schoolmaatschappelijk werk (Stichting Kwadraad) en in de preventieprojecten (Stichting Voorkom). Het RLW heeft in 2012 een nieuw zorgplan opgesteld.

In de ondersteuning van leerlingen met leerbelemmeringen werkt de school nauw samen met de SchoolAdviesDienst. Het RLW en de SAD bieden gezamenlijk ondersteuningsprogramma's, onder andere voor leerlingen met taalachterstand. Het RLW beschikt over een goed functionerend expertiseteam dyslexie. Voor Passend Onderwijs participeert het RLW in het Samenwerkingsverband VO Leiden.

C. Ontwikkeling leerlingenaantallen

De getoonde aantallen leerlingen zijn exclusief de vavo-leerlingen. De school telt in het schooljaar 2012-2013 zeven vavo-leerlingen.

	vwo-havo-mavo	vwo-havo
2012-2013	726*	713
2011-2012	738	706
2010-2011	734	688
2009-2010	742**	680
2008-2009	692	622

* laatste jaar mavo

** laatste jaar volledige mavoafdeling

Het bovenstaande overzicht toont de ontwikkeling van de leerlingenaantallen van de laatste vijf schooljaren. In het schooljaar 2010-2011 is de school gestopt met de mavo-instroom in de brugklas. In het schooljaar 2012-2013 stroomt de laatste mavo-examenklas uit. De populatie havo-vwo vertoont in de afgelopen vijf jaren een gestage groei. De strategische keuze voor het schoolmodel met uitsluitend vwo en havo blijkt – zoals beoogd – een betere basis voor een gezonde bedrijfsvoering en een evenwichtigere ratio leerling-docent.

In 2012 zijn 122 leerlingen als brugklasser ingestroomd (ter vergelijking 2011: 124). De zij-instroom was 9 leerlingen, waarvan drie leerlingen van "binnenuit" na het behalen van hun diploma zijn doorgestroomd naar een hogere afdeling. De zijuitstroom was met 31 leerlingen hoger dan geprognosticeerd. De belangrijkste oorzaken van de hogere zijuitstroom zijn verhuizing van gezinnen naar het buitenland en de opheffing van de mavoafdeling.

Op basis van de verwachte in- en uitstroomgegevens is de prognose dat het leerlingenaantal in het schooljaar 2013-2014 licht zal groeien.

D. Personeel en bedrijfsvoering

De totale formatie aan personeel:

2012	56,4 fte
2011	56,6 fte
2010	59,5 fte

Formatie aan uitgegeven lessen:

schooljaar 2012-2013	1.037 lessen
schooljaar 2011-2012	1.049 lessen
schooljaar 2010-2011	1.067 lessen

Formatie onderwijzend personeel, inclusief afdelingsleiders:

2012	44,7 fte
2011	44,7 fte
2010	47,7 fte

Formatie onderwijsondersteunend personeel (OOP):

2012	9,7 fte
2011	9,7 fte
2010	9,7 fte

Formatie directie:

2012	2,0 fte
2011	2,1 fte
2010	2,1 fte

Funciemix

Na de realisatie van de voorgeschreven groeipercentages per 1-10-2011 (peildatum 1) heeft het RLW zich gericht op de tweede – uiterlijk per 1-10-2014 (peildatum 2) – uit te geven tranche van functies LC en LD.

Verdeling 1-10-2011	Waarde Funciemix op 1-10-2014	Te realiseren fte vanaf 1-10-2011 tot 1-10-2014*
LB 23,57%	- LB 18,52%	- LB 7,57
LC 45,29%	+ LC 8,63%	+ LC 3,53
LD 31,14%	+ LD 9,89%	+ LD 4,05

*Bij deze berekening is uitgegaan van de bandbreedte van maximaal 1% LD = 2 % LC.

In 2012 is de helft van de tot 2014 te realiseren groei van LC en LD functies vacant gesteld. Conform eerdere sollicitatie-procedures zijn de benoemingen gebaseerd op inhoudelijke prestatiecriteria. Deze zijn gekoppeld aan het bestuurs-akkoord. Per 1 augustus 2012 heeft dit geleid tot 1,56 fte benoemingen in LC en 2,59 fte in LD. Alle benoemingen zijn in eerste instantie van bepaalde tijd. Het totaal aan promoties in 2013 betreft 3,14 fte.

Het onderstaande overzicht van de functieopbouw maakt duidelijk dat de invoering van de funciemix geleid heeft tot substantiële loopbaanverbeteringen voor de docenten van het RLW.

2008	01-10-2011	01-10-2012	Percentage 01-10-2012
LB 22,68 fte	LB 9,64 fte	LB 8,96 fte	21,69%
LC 7,10 fte	LC 18,53 fte	LC 17,24 fte	41,70%
LD 12,18 fte	LD 12,74 fte	LD 15,13 fte	36,61%

Op basis van de bereikte WFM (waarde functiemix) dient het RLW, gerekend vanaf 1-10-2012 tot 1-10-2014, de volgende mutaties te realiseren:

Te realiseren fte vanaf 1-10-2011 tot 1-10-2014*

LB	- 6,05 fte
LC	+ 3,40 fte
LD	+ 2,65 fte

*In de berekening voor deze tweede tranche is de maximale bandbreedte van 3% LD = 6% LC toegepast. De gegevens kunnen iets afwijken van de gegevens zoals deze worden gegenereerd door het personeelsinformatiesysteem RAET, een en ander afhankelijk van het tijdstip van de meting en de verschillende variabelen. Zie Bijlage tabel 13.

Werving en Publiciteit

Met een duidelijke huisstijl, opvallende campagnes, intensieve contacten met de basisscholen en hartelijke open dagen en informatieavonden weet het RLW een groot publiek te bereiken. De eigen medewerkers en leerlingen spelen een belangrijke rol in de werving. Dit zorgt voor authenticiteit. Bovendien worden door deze werkwijze de kosten beperkt. De PR van de school vernieuwt zich constant. Zo zijn in 2012 de website vernieuwd en is de school gebruik gaan maken van sociale media.

Huisvesting, ICT en interne bedrijfsvoering

De basis voor het onderhoud is het meerjarenonderhoudsplan. Dit plan wordt jaarlijks bijgesteld. Het is een gedegen basis voor de raming van de onderhoudskosten. De kosten die de komende jaren voor onderzoek noodzakelijk zijn, worden gedekt uit de daartoe opgebouwde onderhoudsvoorziening. In het plan is rekening gehouden met investeringen en onderhoud uit de subsidies vanwege de monumentstatus. Dankzij een eenmalige gift van de Stichting Het Nederlands Lyceum heeft de school de renovatie van de examenzaal kunnen uitvoeren.

Financiën

Het RLW sluit het boekjaar af met een positief resultaat van 1,9% van de totale baten.

E. Verantwoording

Prestatiebox

Conform het Bestuursakkoord heeft de school 23% van het beschikbaar gestelde bedrag in de prestatiebox (€ 97.929) uit eigen middelen toegevoegd voor professionalisering. Het daarmee beschikbare bedrag is voor 70% ingezet voor scholing van personeel en voor de overige 30% voor innovatieprojecten zoals de invoering van *Somtoday* (ELO), de ontwikkeling van rekenbeleid, nieuw dyslexiebeleid, deelname aan School aan Zet en de invoering van vernieuwende vakken of vakonderdelen zoals International Social Studies en het Goethe-programma.

De middelen voor excellentie uit de prestatiebox worden breed ingezet ten behoeve van alle leerlingen in remedial teaching, rekenonderwijs, volgadviesysteemtoetsen, kwaliteitszorg en verrijgingsprojecten, waaronder samenwerkingsprojecten met universiteiten en internationalisering.

Medezeggenschap

De MR is gedurende het schooljaar 2011-2012 zesmaal bijeen geweest. De rector is in deze vergaderingen uitgenodigd om toelichting te geven op het (voorgenomen) beleid. Naast deze formele bijeenkomsten zijn de personeelgeleding, de oudergeleding en de leerlingengeleding diverse malen in contact geweest met de rector om zaken die direct de betreffende achterban raken te bespreken. In het jaarverslag van de MR worden de volgende hoofdonderwerpen benoemd: toetsing, jaarindeling, functiemix, opbrengsten en schoolfinanciën. De rector heeft zich ten aanzien van de besluitvorming gehouden aan de adviezen en instemming van de MR.

De conclusie in het jaarverslag van de Medezeggenschapsraad luidt: "Het lustrumschooljaar 2011-2012 was een goed jaar voor de MR en de school". Ik sluit graag bij deze woorden aan als afsluiting voor het jaarverslag van de school.

drs. J. Leuiken

Rector Rijnlands Lyceum Wassenaar

A photograph of a middle-aged man with grey hair, wearing a dark blue pinstriped suit, a light blue shirt, and a yellow tie. He is standing in a forest with many trees, looking upwards and to the right. The background is slightly blurred, showing a path covered in fallen leaves.

JOS OVERDEVEST

**VOOR DE
TOEKOMST
VAN ONZE
KINDEREN**

“Als Raad van Toezicht hebben we een controlerende rol achteraf, maar we denken ook actief mee met beleid voor de toekomst”

Als lid van de Raad van Toezicht van een onderwijsorganisatie bekleed je volgens Jos Overdevest een maatschappelijke functie. “Goede scholen creëren kansen voor onze kinderen. En wij leveren als toezichthouders een bijdrage aan de kwaliteit van onze scholen.”

Behalve het contact met de bestuurder bezoeken hij en zijn mederaadsleden regelmatig de scholen en spreken ze met medezeggenschapsraden om te horen welke thema's er spelen. “Rectoren, bestuurder en Raad van Toezicht, het zijn allen elementen die in samenspel voor goed onderwijs zorgen. En goed onderwijs wordt steeds belangrijker. De wereld wordt internationaler. Als je bedenkt dat onze kinderen straks moeten concurreren met werknemers uit het buitenland die een goede opleiding hebben én bereid zijn zes dagen per week te werken, is een goede basis heel belangrijk. De Raad van Toezicht hecht mede daarom veel waarde aan het internationale aspect van ons onderwijs. Dit is dan ook een van de beleidsterreinen die we vanuit de strategische commissie met de bestuurder bespreken.”

“Als Raad van Toezicht hebben we een controlerende rol achteraf, maar we denken ook actief mee met beleid voor de toekomst. Ontwikkelingen in het onderwijs of in de samenleving die wij opvangen bespreken we met de bestuurder. Wat doen we bijvoorbeeld als de overheid besluit nog meer te bezuinigen op het onderwijs? Staan we dan toe dat de kwaliteit achteruitgaat? Of doen we een beroep op ouders, zoals dat in het buitenland al veel gebeurt? Zo signaleren we ook ontwikkelingen die betrekking hebben op het personeelsbeleid. Als we nu voorspellen dat door de veranderende bevolkingsopbouw straks minder leerlingen zich aanmelden, hoe houden we daar nu rekening mee in ons beleid?”

Toezicht in het onderwijs is volgens de heer Overdevest te vergelijken met dat in een bedrijf. “Het gaat er uiteindelijk om de klant tevreden te houden, in dit geval de leerlingen.” Die vergelijking met het bedrijfsleven gaat volgens hem niet op voor de groei van de organisatie. “Grootte komt met schaalvoordelen, maar de organisatie moet wel goed te managen blijven. Stichting het Rijnlands Lyceum voert daarom geen actief beleid om verder te groeien. Daar zijn de bestuurder en de Raad het over eens, zoals we gelukkig over de meeste zaken op een lijn zitten.”

Interfaculteit School voor Jong Talent

De Hogeschool der Kunsten (Den Haag) is er al vele jaren van overtuigd dat het uiterst noodzakelijk is om te investeren in jonge mensen die zeer getalenteerd zijn op het gebied van de dans, muziek of beeldende kunsten. De Interfaculteit School voor Jong Talent is daarvan het meest verregaande voorbeeld. Op de Interfaculteit School voor Jong Talent, die sinds 1956 bestaat, combineren kinderen in de leeftijd van 10 tot 18 jaar hun reguliere school voor basisonderwijs, vmbo (tot en met schooljaar 2013-2014), havo en vwo, met een intensief voortraject op het gebied van de dans, muziek en/of beeldende kunsten. Na dit traject stromen zij meestal door naar het hoger kunstonderwijs en velen gaan daarna een internationale carrière op het gebied van de kunsten tegemoet. De Hogeschool der Kunsten is de enige hogeschool in Nederland die deze faciliteit biedt.

Zelfs in Europees verband zijn er slechts enkele vergelijkbare scholen te vinden. Vanaf 2006 worden de leerlingen voortgezet onderwijs ingeschreven via het Rijnlands Lyceum Wassenaar. Dit heeft een tweeledig doel: enerzijds vallen de leerlingen in deze constructie onder de juiste formeel juridische structuur (WVO), anderzijds kunnen de Interfaculteit School voor Jong Talent en het Rijnlands Lyceum Wassenaar een verregaande inhoudelijke samenwerking vormgeven.

Op dit moment staan er ongeveer 145 leerlingen voortgezet onderwijs ingeschreven via het Rijnlands Lyceum Wassenaar. In mei 2010 bezocht de Inspectie van het Onderwijs de School voor Jong Talent. Er was voor Inspectie geen aanleiding af te wijken van het "basis-arrangement". Dit betekent dat er geen reden is om het toezicht te intensiveren.

In 2011 is de SvJT gestart met het ontwikkelen van een maatwerktraject voor zeer getalenteerde musici of dansers die het havotraject in 6 jaar zullen doorlopen. In het schooljaar 2012-2013 is een eerste groep leerlingen in dit "has"-traject ("has" betekent "havo-kans-klas") gestart. Het betreft een zeer kleine groep leerlingen (< 5). Vanaf het schooljaar 2013-2014 zal de SvJT geen vmbo-diploma's meer uitgeven, maar zullen de leerlingen wel voorbereid worden op een eventueel staatsexamen vmbo tl indien ouders dat wensen.

In 2012 zijn er slechts drie leerlingen die het eindexamen niet hebben gehaald. Het percentage eindexamenleerlingen dat ná diplomering doorstroomt naar het nationale en internationale Hoger Kunst Onderwijs bedroeg 70%.

Het Koninklijk Conservatorium (inclusief de School voor Jong Talent), het Residentie Orkest en het Nederlandse Danstheater streven er naar om in 2018 in een nieuw gebouw te worden gehuisvest. In de stad Den Haag worden de plannen m.b.t. dit gebouw (het zogenaamde "Spuiforum") steeds reëler. De School voor Jong Talent participeert in de verschillende werkgroepen die deze bouwplannen begeleiden.

Tenslotte is het Koninklijk Conservatorium voornemens een fusie aan te gaan met het conservatorium van Rotterdam (Codarts). Hier ligt een belangrijke kans voor de School voor Jong Talent om de krachten te bundelen met de Havo voor Muziek & Dans om de voorzieningen voor jong getalenteerde dansers en musici te bundelen.

J. van Bilsen,

directeur Interfaculteit School voor Jong Talent

Rijnlands Lyceum Oegstgeest

Strategie

De positie van Het Rijnlands Lyceum Oegstgeest in de Leidse regio is in het verslagjaar 2012 onverminderd sterk gebleven. De voorlichtingsavond trok in januari ruim 450 belangstellende ouders, en de open dag van de school werd bezocht door een recordaantal bezoekers van om en nabij 3000. De belangstelling voor de school werd, evenals in voorgaande jaren, in hoge mate aangewakkerd door het onderwijsmodel, dat steeds nadrukkelijker door ouders en leerlingen gezien wordt als onderscheidend en door de internationale dimensie die de school biedt. Opvallend was in 2012 het grote aantal bezoekers voor de internationale afdeling tijdens de voorlichtingsavond en open dag. De strategische keuze voor periodisering van het jaarrooster bij een lesduur van 75 minuten blijft onverminderd in het voordeel van de school werken. Dat geldt ook voor de keuze om het onderwijsmodel te hanteren voor de gehele school, nationaal en internationaal; ook voor de internationale afdeling nam de belangstelling in de periode 2006-2012 toe (van 225 naar 242 leerlingen, teldatum 1 oktober 2011).

Onderwijs

Inspectie en opbrengsten

De opbrengstenkaart 2012 van de Inspectie van het Onderwijs laat een gedeeld beeld zien. Het opbrengstenoordeel voor de Vwo afdeling was "voldoende" op alle gemeten onderdelen. Het drie-jaarsgemiddelde (verschil schoolexamen- centraal examen) kwam in 2012 voor de havo-afdeling uit op 0,17, en voor de vwo-afdeling op 0,24. Voor beide afdelingen leverde dit de formele beoordeling "gering verschil" op. Ook het driejaarsgemiddelde "van derde leerjaar naar diploma" werd voor beide afdelingen "voldoende" beoordeeld. Het driejaarsgemiddelde bij de resultaten voor het Centraal Examen kwam voor de havo-afdeling voor het eerst beneden de "voldoende"-grens uit. Ook het rendement in de onderbouw werd voor het eerst door de inspectie als onvoldoende gekwalificeerd. Op beide aspecten wordt in het schooljaar 2012-2013 analyse gepleegd. Verbeteracties zullen in het schoolplan worden opgenomen.

Aan het eindexamen havo namen 86 leerlingen deel. Het diploma werd uitgereikt aan 70 kandidaten, slagingspercentage van 81%. Aan het vwo-examen namen 86 leerlingen deel. Het diploma werd uitgereikt aan 76 kandidaten, een slagingspercentage van 89%. Het examen Internationaal Baccalaureaat werd afgelegd door 35 kandidaten. 34 van hen werden gediplomeerd, een slagingspercentage van 97%.

Kwaliteitszorg

Het Onderhandelaarsakkoord VO-raad - OCW van november 2011 heeft in het verslagjaar als belangrijke input voor de kwaliteitsagenda gediend. Uit het bestuursakkoord werden vier thema's geselecteerd, te weten opbrengsten, leerlingbegeleiding, ICT-ontwikkeling en professionalisering, waaraan RLO op weg naar 2016 met verhoogde aandacht wil werken. De vaksecties behandelen de thema's cyclisch (één thema per roosterperiode van 9 lesweken). De ambitie is om op ieder van de vier thema's te komen tot een verbeteragenda waarmee de meetbare doelstellingen van het onderhandelaarsakkoord gehaald kunnen worden. Flankerend is in het verslagjaar een aanvullend bedrag van € 100.000 aan de begroting toegevoegd ten behoeve van aanvullende leermiddelen.

In het verslagjaar rapporteerde RLO voortgaand via het project "Vensters voor Verantwoording". Waar dit van toepassing was werden vensters geactualiseerd.

Planmatig werden in het verslagjaar, als uitvloeisel van de in het schoolplan beschreven interne kwaliteitszorg, functioneringsgesprekken gevoerd door alle afdelingsleiders met alle leden van negen vaksecties; RLO voldeed daarmee aan de ambitie dat iedere werknemer eens per twee schooljaren een functioneringsgesprek voert.

Onderwijstijd

De verhouding tussen geprogrammeerde onderwijstijd en gerealiseerde onderwijstijd was in het verslagjaar onverminderd gunstig. De 1040-urennorm werd in de eerste twee leerjaren van alle afdelingen ruim gehaald. In de hogere leerjaren lag de gerealiseerde onderwijstijd ruim boven de geëiste 1000 klokuren. Naast de verdieping-programma's die de school biedt waren in 2012 andermaal het lage lesuitvalpercentage en het lage ziekteverzuimpercentage debet aan dit gunstige beeld.

Internationalisering en burgerschap

Door het grote aanbod aan internationaliseringsactiviteiten bleef het internationale profiel van RLO in 2012 onverminderd sterk. In de bovenbouw zijn de leerlingen van de tweetalige stroom van start gegaan met de internationale stage.

De uitwisselingsactiviteiten met India werden verder vormgegeven. De school nam deel aan Model of United Nations, het Europees Jeugdparlement, BBC Public Speaking Awards, internationale olympiades, er werd gereisd naar Marokko, Spanje, Polen, Engeland, Italië en Duitsland. In de maand december werkte de gehele schoolbevolking twee dagen ten behoeve van scholing voor jongeren in Noord Oeganda (opbrengst € 31.000). De school was gastheer bij het bezoek van twaalf Inuit leerlingen (in samenwerking met het Museum voor Volkenkunde). Tijdens de projectweek namen alle onderbouwleerlingen deel aan het jaarlijkse Europa-project. In september 2012 nam de gehele schoolbevolking deel aan de scholierenverkiezingen. Gedurende het schooljaar is voortdurend gewerkt aan de leerdoelen die voortvloeien uit de "Wet op Actief Burgerschap en Sociale integratie in PO en VO" in combinatie met de doelstelling van de Wet op de Maatschappelijke stage.

Samenwerkingsverbanden

De Leidse Universiteit was ook in 2012 de belangrijkste samenwerkingspartner voor de school. Leerlingen namen deel aan de door de universiteit aangeboden verkiezingsprogramma's "junior science lab", "lapp-top" en "pre-university". De lerarenopleiding van de universiteit ICLON-WTTP leverde voor de school in 2012 vijf stagiaires en twee docenten in opleiding (DIO's).

Leerlingzorg en schoolklimaat

Het aantal leerlingen met een persoonsgebonden financiering bleef in het verslagjaar stabiel op negen. Het aantal leerlingen dat een beroep deed op de dieptezorg van de zorgcoördinator en Zorg Advies Team bleef in 2012, in verhouding tot de omvang van de leerlingpopulatie, laag (<2%). In het verslagjaar werd de school door Leerplicht naar tevredenheid geauditeerd op de verzuimregistratie en de genomen maatregelen ter voorkoming van voortijdig schoolverlaten. In 2012 nam het aantal voortijdige schoolverlaters af (van vijftien naar dertien). De status van naar het buitenland vertrekkende leerlingen van de internationale afdeling blijft daarbij, ook voor DUO, problematisch. RLO nam in 2012 voortgaand deel aan het Leidse Samenwerkingsverband, in het bijzonder aan de voorbereidingen om te komen tot een Schoolondersteuningsprofiel dat op termijn het Zorgplan zal vervangen.

Het algemene schoolklimaat werd door ouders en leerlingen in 2012 onverminderd als "veilig" gekwalificeerd. In het verslagjaar werden via de incidentenregistratie uitsluitend onbeduidende voorvallen geregistreerd.

Ontwikkeling leerlingaantal

In het verslagjaar nam het aantal ingeschreven leerlingen voor het vijfde achtereenvolgende jaar toe. Op 1 oktober 2012 telde de school 1451 (inclusief 25 Vavo) leerlingen, hetgeen ten opzichte van het schooljaar 2006-2007 een groei betekent van 353 leerlingen, oftewel 32%. Daarmee bereikte RLO in 2012 de fysieke grenzen van het gebouw. Voor het schooljaar 2012-2013 zullen derhalve instroombeperkende maatregelen genomen worden.

De spectaculaire groei van het aantal leerlingen voltrok zich ook in 2012 voornamelijk in de Nederlandse afdeling van de school. In totaal werden 203 brugklassers tot de school toegelaten, terwijl slechts 172 havo-vwo eind-examenleerlingen de school verlieten. Daarnaast steeg ook de belangstelling voor de internationale afdeling van 242 naar 253 (teldatum 1 oktober 2012).

Personeel en bedrijfsvoering

Bij aanvang van het schooljaar 2012-2013 waren alle ontstane vacatures vervuld. De totale onderwijsformatie van 31 december 2011 steeg van 89,2 fte in het schooljaar 2011-2012 naar 91,5 fte per 31 december 2012 voor het schooljaar 2012-2013. Ten aanzien van de Functiemix heeft de school de doelstellingen voor 2012 behaald (zie Bijlage tabel 13). De geringe toename in de onderwijsvraag (0,8 fte) wijst op verdere optimalisatie van de groepsdeler en de daarmee samenhangende optimalisatie van het algehele bedrijfsresultaat. RLO sloot het boekjaar 2012 dan ook ruim boven de gestelde resultaatsverplichting af.

Verantwoording

In 2012 ontving de school voor het eerst een geoormerkt bedrag ten behoeve van algemene prestatieverbetering ("Prestatiebox"); voor het overgrote deel werd deze subsidie ingezet in aanvullende formatie ten behoeve van rekenvaardigheid en taalvaardigheid. Een ander deel werd aangewend ter bekostiging van verdiepingsprogramma's en excellentiebevordering (Spaans als extra vak vanaf het brugjaar).

Medezeggenschap

In het verslagjaar vergaderde de directie van het RLO zes keer met de medezeggenschap. De MR verleende instemming aan alle door de WMO aangemerkte regelingen en documenten.

drs. J. Swieringa,

rector Rijnlands Lyceum Oegstgeest

GER BOSMAN

**STUREN
OP CIJFERS**

“Ik zie het als uitdaging om elementen uit het bedrijfsleven zinvol in te zetten in een non-profitorganisatie”

Als voormalig partner in een accountantskantoor heeft registeraccountant Ger Bosman een scherpe blik voor cijfers en bedrijfsvoering. Dat was precies de reden dat hij een aantal jaar geleden werd benaderd om zitting te nemen in de Raad van Toezicht: Om zicht te houden op de cijfermatige kant van de organisatie. Samen met Frits Wensing vormt hij de financiële commissie binnen de Raad. “Ik was toe aan een nieuwe uitdaging en zag hierin een mooie kans om me vanuit mijn eigen expertise binnen een nieuw werkveld te bekwamen. Ik had weinig ervaring in het onderwijs, of in het algemeen in organisaties zonder winst-oogmerk. Die achtergrond gebruik ik nu juist. Ik zie het als uitdaging om elementen uit het bedrijfsleven zinvol in te zetten in deze non-profitorganisatie.”

Zo’n bedrijfsmatige benadering was voor sommigen binnen het Rijnlands Lyceum best even wennen. Bosman: “Onderwijsorganisaties worden gerund door onderwijzers. Ze streven naar kwaliteit, maar drukken deze vaak uit in lastig meetbare variabelen. Wij hebben als Raad geprobeerd om kwaliteit vast te leggen in rapportages die concreter zijn, zoals resultaten op examens, maar bijvoorbeeld ook de verhouding tussen het aantal leerlingen en het lesgevend en ondersteunend personeel.

Dan heb je getallen waar je daadwerkelijk op kunt sturen. Zo hebben we geprobeerd de organisatie professioneler te maken. Daar hoort ook een meerjarenbegroting bij, een risicoanalyse. Toen ik er op aanstuurde om de kostprijs per onderwijsuur in kaart te brengen en af te zetten tegen wat gangbaar is in ‘de markt’ bleek dat een stap te ver. We zijn immers geen leerfabriek. En van wat ik heb gezien zijn onze scholen dat zeker niet. Zij zorgen op een bevlogen manier voor goed onderwijs. Wij ontlasten de scholen op administratief gebied. Dat is een goede taakverdeling waarin iedereen doet waar hij goed in is.”

Een goede taakverdeling ziet Bosman ook terug binnen de Raad van Toezicht én in de samenwerking met bestuurder Maarten Knoester. “Ieder lid heeft een andere achtergrond. Vanuit onze verschillende expertises kunnen we een bijdrage leveren aan deze mooie scholen. De heer Knoester is een zeer integere, deskundige bestuurder met een schat aan ervaring in het onderwijs. Hij geeft op de juiste momenten volledige openheid van zaken. Zo kunnen wij als Raad ook het kritische klankbord zijn dat hij nodig heeft.”

Rijnlands Lyceum Sassenheim

Strategie

Het Rijnlands Lyceum Sassenheim heeft het afgelopen jaar veel inspanningen verricht om de instroom van de school te vergroten. In het schooljaar 2011-2012 hebben in vergelijking tot het voorgaande schooljaar dertig brugklasleerlingen meer de weg naar het RLS gevonden.

De invoering van het vakoverstijgende curriculum-onderdeel "Science" heeft daar zeker aan bijgedragen. Deze geïntegreerde aanpak van de bètavakken gebaseerd op onderzoekend leren spreekt ouders en leerlingen zeer aan. Het aantal leerlingen tweetalig vwo (tto) is eveneens toegenomen. Het tto-onderwijs van RLS staat kwalitatief hoog aangeschreven, zoals ook uit de aanmelding blijkt.

Bij een krimpende 'markt' blijft het op peil houden van de instroom, naast natuurlijk kwalitatief goed onderwijs, een van de belangrijkste taken voor de school. De hechte relatie met het basisonderwijs is daarbij uitgangspunt. De aantrekkelijkheid van het onderwijs, afgestemd op de behoeften van leerlingen en ouders wordt daarom duidelijk geprofileerd.

De beleidskeuzes van de school om zich te richten op de optimale ontwikkeling van talenten van leerlingen en medewerkers is onverkort van kracht. Een en ander heeft zijn uitwerking gevonden in het ontwikkelen van beleid met betrekking tot hoogbegaafde en getalenteerde leerlingen. In dit kader nemen steeds meer leerlingen deel in binnen- en buitenland aan Model United Nations conferenties, speaking award contests (BBC) en debatwedstrijden. Het zorgteam heeft de uitdaging van passend onderwijs ter hand genomen. Docenten zijn geschoold in het begeleiden van leerlingen met leer- of gedragsproblematiek. Er is gestart met het project "Opbrengstgericht werken". Op verschillende onderwerpen wordt beleid ontwikkeld dat leidt tot realisering van vooraf vastgestelde opbrengsten.

De ontwikkeling van ICT-beleid is breed aangepakt.

Blended learning is uitgangspunt voor de ontwikkeling van het ICT-beleid, en vormt één van de prioriteiten binnen het nieuwe schoolplan. Dit betreft zowel de faciliterende functie van ICT als de onderwijsinhoudelijke. Ten aanzien van dit laatste is bijvoorbeeld de invoering in de gehele school van de Elektronische Leeromgeving van belang, maar ook de ontwikkeling van digitale leermiddelen.

Onderwijs

Opbrengsten oordeel inspectie OCW

Het Rijnlands Lyceum Sassenheim verwierf van de Inspectie een basistoezichtsarrangement voor alle opleidingen. Met gepaste trots presenteert de school dit jaar de examenresultaten over 2012. De gemiddelde CE-resultaten zijn op alle drie de afdelingen omhoog gegaan. Weliswaar is het slagingspercentage van de mavo met 3% gedaald (één leerling meer gezakt dan vorig jaar), maar de resultaten van het havo, een stijging van meer dan 5% en het vwo, een stijging van bijna 7%, zijn spectaculair. Ook landelijk hoort de school bij de beste 45% voor vwo, en gemiddeld de beste 15% voor de mavo en het havo.

De gemiddelde CE resultaten en slagingspercentages Rijnlands Lyceum Sassenheim

	2011	2012	2011	2012
mavo	6,5	6,6	98%	97%
havo	6,2	6,7	88%	93%
vwo	6,2	6,4	82%	89%

Uit de opbrengstenkaart 2013 valt te lezen dat het rendement onderbouw in 2012 net als vorig jaar op 102% staat. Het rendement bovenbouw is voor het vwo twee achtereenvolgende jaren onder het gemiddelde geweest. Vorig jaar was dat een schamele 46%. Het doorstroomcijfer vanaf het derde leerjaar is nu terug op een solide 65%.

De gemiddelde CE-cijfers zijn prima. Beter dan gemiddeld voor de mavo, uitstekend voor het havo en terug op gemiddelde voor het vwo. Het SE-CE verschil over drie jaar is voor alle afdelingen goed.

De tto-leerlingen scoorden gemiddeld 0,50 punt hoger dan de reguliere vwo leerlingen. Uiteraard was het verschil CE Engels tussen tto en regulier vwo het grootst: 7,5 tto versus 6,3 regulier.

Kwaliteitszorg

Het speerpunt dat in het najaar 2012 is ingezet betreft de borging van de kwaliteit van het leraarschap. Met alle docenten en OOP'ers wordt jaarlijks een functioneringsgesprek gevoerd. Er worden voor docenten enquêtes gehouden onder de leerlingen (kwaliteitsscholen) en lesbezoeken afgelegd door de schoolleiding. Op basis van uitkomsten van enquêtes en afspraken naar aanleiding van functioneringsgesprekken worden ontwikkelafspraken gemaakt en maatwerk scholingen georganiseerd. De training voor mentoren van "uitdagende" klassen is daar een voorbeeld van.

Daarnaast hebben de docenten die het vak Science ontwikkelden en uitvoeren hier in 2012 scholing voor gekregen.

Onderwijstijd

De geplande onderwijstijd voor onder- en bovenbouw was ruim binnen de wettelijke voorschriften. De realisatie van de onderwijstijd was >95%. Er is gestuurd op het terugdringen van lesuitval.

Internationalisering

Er vonden uitwisselingen plaats in de 4e klassen met Spanje, Finland en Frankrijk in het kader van het Comeniusproject.

Samenwerking

De opleidingsschool heeft inmiddels de status verworven van academische opleidingsschool. Twee docenten vervullen de functie van docentonderzoeker en begeleiden stagiaires in hun afstudeeronderzoek, waarbij onderzoeksopdrachten vanuit de school worden aangereikt.

Zorg

Het zorgteam, bestaande uit de zorgcoördinator, orthopedagoog, dyslexiecoach, maatschappelijk werker (vanuit Kwadraat), vertrouwenspersonen, docenten en ambulante begeleiders die leerlingen met een LGF 'rugzakje' begeleiden, is een hecht team. De leden van het zorgteam zorgen ervoor dat leerlingen de juiste begeleiding krijgen en voorkomen hierdoor dat er leerlingen uitvallen (VSV).

Uit leerling- en oudertevredenheidsenquêtes blijkt ieder jaar weer dat de begeleiding positief gewaardeerd wordt en dat men in hoge mate een veilige sfeer ervaart.

Burgerschap

Het beleid met betrekking tot burgerschap en maatschappelijke 'dienstverlening' (stage) is inmiddels geïmplementeerd. In de onderbouw vinden jaarlaagbrede activiteiten plaats (acties ten bate van goede doelen, en Europa-dagen). In de bovenbouw vinden individuele activiteiten plaats die de band met maatschappelijke organisaties in de regio in hoge mate versterken.

Leerlingenaantal

In het schooljaar 2012-2013 waren er 1324 leerlingen ingeschreven. Hiervan zijn achttien leerlingen uitbesteed aan ROC Leiden, zogeheten VAVO-leerlingen.

De uitstroom in juli 2012 was groter dan de verhoogde instroom van 236 leerlingen.

De grotere uitstroom werd veroorzaakt door meer dan gebruikelijke tussentijdse uitstroom en een grote vwo-eindexamengroep.

Personeel en Bedrijfsvoering

Door het teruglopen van het aantal leerlingen is ook de formatie afgenomen. Een en ander kon opgevangen worden doordat de school beschikte over voldoende tijdelijke aanstellingen. De functiemixvereisten zijn volgens plan gerealiseerd. Zie Bijlage tabel 13.

Scholing

Intern hebben de volgende scholingstrajecten plaatsgevonden:

- Workshops in het kader van leerlingen met gedrags- en leerproblematiek
- Workshop in het kader van hoogbegaafdheid
- Traject voor mentoren met 'uitdagende' klassen
- ICT-workshops
- Workshops en intervisiebijeenkomsten voor stagiaires, docenten in opleiding en nieuwe collega's
- Scholingstraject docenten Science

Dit alles vond plaats naast de individuele scholing van docenten in het kader van hun vak (didactische) kennis en vaardigheden.

Financiën

Het gehele kalenderjaar 2012 (schooljaar 2012-2013) heeft in het teken gestaan van het terugdringen van de uitgaven, in verband met het teruglopen van de inkomsten. De school had een taakstelling om een bezuiniging van € 235.000 op de begroting te realiseren.

Door terugbrenging van de omvang van de formatie en bezuiniging op overige kosten is dit gelukt.

PR

Zoals beschreven in de paragraaf "strategie" hebben veel activiteiten plaatsgevonden op het gebied van werving en PR. "Rijnlands binnenste buiten" heeft wederom in november meer dan vierhonderd groep 8 leerlingen aangetrokken. De open dag en informatieavonden werden zeer goed bezocht.

De school heeft als streven een wekelijkse vermelding in de plaatselijke krantjes van een activiteit of gebeurtenis om daarmee free publicity te krijgen. De hoeveelheid publicaties in dit kader is overweldigend.

Huisvesting

Alle schoolmeubilair voor leerlingen is inmiddels vernieuwd.

In het kader van maatschappelijke dienstverlening maakt de elitegroep van korfbal vereniging TOP iedere dinsdagavond gebruik van een computerlokaal. TOP verzorgt in ruil hiervoor clinics aan de sportklas en de school kan gebruikmaken van de buitenvelden van TOP.

De kosten van de huur van de sportzalen ten behoeve van het LO onderwijs zijn hoog. Er wordt gezocht naar mogelijkheden om deze kosten te reduceren.

Vrijwillige ouderbijdrage


Het percentage niet-inbare ouderbijdrage is nagenoeg gelijk gebleven. De school legt jaarlijks verantwoording af aan de oudergeleding, Medezeggenschapsraad en ouderraad/klankbordgroep tto over de besteding van de ouderbijdrage.

Verantwoording subsidies

Prestatiebox

Bij de ontwikkeling van opbrengstgericht werken en HRM-beleid doet de school mee aan het zogeheten "School aan Zet" programma. De schoolleiding en opleidingscoördinator hebben aan verschillende bijeenkomsten deelgenomen en de adviezen van extern begeleiders zijn opgepakt.

Diverse scholingen voor docenten en 'technisch onderwijs-assistenten hebben plaatsgevonden (zie scholing en ontwikkeling) en ontwikkeltijd is toegekend.



De ontwikkeluren voor de projecten Science, ICT-beleid, activerende werkvormen, doorlopende leerlijnen rekenen en taal (beleid), ERK-beleid moderne vreemde talen en hoogbegaafdheid zijn bekostigd uit de prestatieboxgelden. De formatie ten behoeve van de projectgroep opbrengstgericht werken en de klankbordgroep HRM- beleid worden eveneens uit de prestatieboxgelden bekostigd.

De uren die de schoolleiding inzet in het kader van opbrengstgericht werken (omgaan met verschillen) en HRM-beleid en ICT-beleid worden eveneens uit het prestatieboxbudget gefinancierd.

De subsidies ten behoeve van de academische opleidings-school worden besteed aan begeleidingsuren door Begeleiders Op School, de opleidingscoördinator en vakcoaches.

Jaarlijks ontvangt de school gelden vanuit het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Duin & Bollen ten behoeve van de zogeheten ontwikkelagenda ter bevordering van de beleidsontwikkeling en deskundigheid van docenten en het zorgteam. Ook de begeleiding van leerlingen met dyslexie wordt (deels) uit een budget van het samenwerkingsverband gefinancierd. LGF-budgetten worden ingezet om individuele begeleiding van leerlingen te realiseren.

Medezeggenschap

Er hebben zeven MR-vergaderingen plaatsgevonden. Daarin zijn de schoolgids, de jaar vakantieplanning en onderwijstijd, beleid met betrekking tot Science, de begroting en het jaarverslag aan de orde geweest.

Met de PMR is uitgebreid het formatieplan 2012-2013 besproken. Een informatief overleg tussen PMR en schoolleiding heeft ongeveer tien maal plaatsgevonden.

Mw mr. A. Verkade,
rector Rijnlands Lyceum Sassenheim

International School of The Hague – Secondary School

As the new Principal of Secondary at The International School of The Hague (ISH), it has been a thoroughly rewarding first year at the school. As you enter the school, you immediately get the feel and essence of an educational establishment that is truly international. With over 80 nationalities amongst our student body, ISH prides itself on its multi-culturalism and ethnic diversity.

Strategic Goals

- Developing and implementing a coherent ICT strategic plan, policy and practice.
- Explore and review the articulation of students entering Years 7 and 12 in terms of both academic and pastoral continuity.
- Review, assess and optimize the timetable and reporting systems in the Secondary School.
- Review and target setting of the Teaching & Learning within Departments focusing on curriculum implementation at both MYP & DP for this academic year.
- Review the disciplinary procedures in the Secondary School.
- Advancement of the identity of ISH Secondary in a local and global context.

Education

Our core business of education is working well and our graduating class of 2012 achieved an International Baccalaureate IB Diploma average of 31 points against the world average of 29.83 points gives a clear indication of the success of our students. What was pleasing for our MYP results was that our moderation samples improved this year and there were fewer alterations to the samples that were sent for moderation. We continue to invest in professional development and seek further opportunities to improve our pastoral system with critical thinking and multiple intelligences being incorporated into the curriculum.

We continue to send out questionnaires on a regular basis and these are invaluable in helping us with our planning and preparation for the future and we have made improvements with our communication links this year. Our next big Secondary project is the IB MYP Accreditation visit that will take place in the Spring of 2014 and we are already creating a critical path to follow up to that and beyond with the introduction of the New Chapter in the Autumn of 2014. Outside of the classroom has seen the students take part in a number of internationally minded activities. It was with great pride that ISH became officially 'Green' this year and our eco flag flies proudly at the front of the school. We continue to work on initiatives to make ISH a more eco friendly school. Some of our students are making a car for the Shell Eco Marathon and this is a particularly exciting project and we are grateful to the Gemeente Den Haag for the financial contributions to all our projects. This year is the first year that we hosted the TEDx Youth conference: a first for a Secondary School in The Netherlands and the theme 'Spark your Talent' certainly was very apt and thought provoking for all the contributors. The MUNISH (ISH Model United Nations) was again another resounding success on campus with over 800 participants from schools in Europe. We are also involved in a number of humanitarian causes per year group and raising money for various charities. One of the most inspirational speakers to visit the school this year was the Lama, Geshe Pema Dorjee and we are assisting with his charity in North East India.

This year has seen ISH compete in ISST Varsity Boys & Girls Football, Varsity Girls Hockey, Varsity Girls & Boys Basketball and Tennis. The ISST provides our students the opportunity to compete against other international schools in the region. This year has been a notable year for ISH with the Varsity Boys winning the Division 2 tournament. Our Varsity Boys Basketball also came third. In addition, we have numerous weekends of tournaments for our Junior Varsity (15 – 16 year olds) and Under 14 teams playing local and international schools.

Student numbers: present and expected

We experienced a dip in our student numbers at the beginning of the year in September and we have 830 students that will rise to c.850 for the next academic year.

Staff & Organisation

ISH Secondary staff are working well and at the time of writing we are on target with "functiemix". In conjunction with the PMR and the HR Department there has been an in-depth look at how to improve the efficiency of the workloads and responsibilities for the staff that will result in some modifications. ISH Secondary has a good reputation for the professional development and continues to study the Bath University MA programme, IB training, Mindfulness training, to name but a few.

We have also completed a € 2.2 million additional wing to the school that has yielded six more classrooms, two multi-purpose function halls, a new staff room, a revamped library and administration area, which has had a very positive effect on the school community. Along with this, we continue to move towards more Apple appliances being used at ISH by staff and students to improve and enhance the quality of learning at the School.

The fees for the academic year 2013-2014 have been raised in accordance with inflation at 2%. Financially the school has operated in line with the budget and has continued its financial policy geared towards continuity, quality and accessibility.

Subsidies

The Prestatiebox subsidy received from OCW was used for professional development (as mentioned under 4). The school heavily invests in professional development over and above any targets set by national regulations or collective labour agreements.

David Butcher, B.A. Ed. (Hons)

Secondary Principal, The International School of The Hague



TOM WILLEM DEN HOED

**HET
RIJNLANDS
MODEL**

“Alle financiële constructies die we niet begrepen, werden acuut afgebouwd”

Samen met Frits Wensing zit Tom Willem den Hoed het langste in de Raad van Toezicht. Ouders van leerlingen benaderden hem voor de functie vanwege zijn ruime ervaring in het adviseren van organisaties. Hij stemde in, maar hield een slag om de arm: “Ik heb de toenmalige voorzitter Hans Dijkstal een aantal voorwaarden gesteld. Ten eerste dat er zowel iemand uit het bankwezen als een accountant in de Raad zou worden aangesteld, om alle financiële onduidelijkheden uit de weg te ruimen. Daarnaast moesten de rectoren weer echt baas worden van hun school. Verder vond ik het belangrijk dat de scholen echte kwaliteitscholen wilden zijn. Tot slot waren we het erover eens dat er een individuele bestuurder moest worden aangesteld in plaats van een Raad van Bestuur. We wilden iemand met bestuurlijke ervaring in een grote onderwijsorganisatie. Iemand die de boel op orde kon krijgen, zonder direct grote vernieuwingen te willen doorvoeren. In Maarten Knoester hebben we een uitstekende bestuurder gevonden.”

Volgens Den Hoed hebben de bestuurder en de toezichthouders de afgelopen jaren veel opgebouwd waarvan nu de vruchten worden geplukt. Zo succesvol zelfs dat de Stichting het Rijnlands Lyceum tegenwoordig als casus in onderwijsbestuurlijke literatuur wordt aangehaald. De eerste periode werden met name de financiën tegen het licht gehouden.

“Alle financiële constructies die we niet begrepen, werden acuut afgebouwd. Daarnaast vonden we het belangrijk om de scholen een representatief aanzien te geven, als fysieke uiting van de onderwijskwaliteit. Op het gebied van ICT-gebruik in het onderwijs zijn wat mij betreft nog flinke slagen te maken. De Rijnlandse Lycea hebben van oudsher een reputatie dat ze voorop lopen in vernieuwingen. Ik geloof dat toepassingen als Serious Gaming, dus leerstof aanbieden als uitdagend spel, de toekomst van het onderwijs vormen. Als mantra stel ik daarom iedere vergadering opnieuw de vraag hoeveel iPads er inmiddels beschikbaar zijn voor de leerlingen.”

“Als school draag je een hele verantwoordelijkheid. We zijn niet een fabriek die blikken tomatensoep produceert. Ouders laten een deel van de opvoeding van hun kinderen in een heel kwetsbare leeftijd over aan de school. Onze scholen pakken die rol op door ze te laten samenwerken, ze kennis te laten maken met andere culturen en ze leren onderzoekend te zijn en zelf oplossingen te zoeken. Onze oplossingen zijn immers niet hun oplossingen in een wereld die zo snel verandert.”

International School of The Hague – Primary School

Strategy

One of my first tasks as the new Principal was to conduct a SWOT (strengths, weaknesses, opportunities and threats) analysis with all the staff of the primary school. After analysis of this information and in consultation with the latest strategic plan of the Rijnlands Lyceum we produced a four-year 'School Improvement Plan,' which we divided into the following groups and subgroups.

- Curriculum, Assessment, Recording and Reporting
 - International Primary Curriculum (IPC)
 - Language Arts
 - Mathematics
 - Information Communication Technology (ICT)
 - Learning Support
 - English as an additional Language (EAL)
 - Dutch
- Early Years
- Personal, Social and Health Education
- The Physical Environment
- Leadership

It is a requirement that every teacher is a member of at least one group thus ensuring their ownership of the process.

Educational Developments

The Primary School continues to use the International Primary Curriculum and in order to ensure continued improvement in this area this will be led by three members of staff rather than one as was the case in previous years.

Results of standardised tests in 2012 were once again significantly above the UK average in both literacy and numeracy. Although such results are pleasing we need to track children's progress as they pass through the school and measure the value we add to ensure that they all reach their full potential. Measurement of achievement as well as attainment is identified in the new improvement plan for mathematics and Language Arts.

Quality

As well as continuing with our rigorous self-evaluation process we have also received a visit from external accreditors to rigorously evaluate our implementation of the IPC. We have also received a number of visits from the school inspector who has carried out lesson observations.

Feedback from stakeholders

Although parents were not formally surveyed this academic year we continually consulted and informed them of developments through meetings, workshops and open days. A member of the Primary Leadership team attends all Parent Teacher Association (PTA) meetings ensuring transparency.

The MR continues to be supportive and appropriately challenging of developments that have been presented to them and after due consideration has approved and advised positively on all of these.

International Dimension

The school continues to be recognised as an excellent example of an internationally minded community. A number of organisations continue to use our school as an exemplar of excellent practice.

Development of Student Numbers and Admissions Policy

After a brief decline at the beginning of the academic year (489 pupils on October 1st) numbers have continued to rise during the course of the year and it will be necessary to open a fourth year 6 class in September 2013. Although the school will not expand beyond four forms of entry extra accommodation is needed, not only to accommodate the new class and create more administrative offices, but also to allow the current year 5 classes, accommodated in the secondary school, to return to the primary building thus allowing the secondary school to house their additional numbers

The school has a very clear and transparent admissions policy, posted on the website and regularly discussed at school management and MR level. It aims to be as inclusive as possible, in the spirit of passend onderwijs, but must also have restrictions according to IGBO agreements. The school caters for the needs of the mobile international community, meaning international families working or living in The Netherlands or Dutch families returning to the country after a spell overseas. As such, student numbers can be unpredictable. However, as mentioned previously numbers are currently rising.

Development of Formation

To cater for the increase in student numbers additional teaching staff have been added. In collaboration with the secondary school a teacher has been added to lead the strategic development of ICT across the whole school. "Functiemix" targets have been reached (see "Bijlage" table 13)

Recruitment and marketing

When attracting teachers, ISH tries to be represented at all major conferences or workshops of international schools in Europe. The school has a very high profile within the international schools community and has been used to demonstrate high quality initiatives on a number of occasions.

In collaboration with the secondary school we have embarked on a marketing strategy aimed at increasing student numbers and enhancing recruitment and retention of staff.

Accommodation

We are still hopeful that the purchase of the land adjacent to the school will allow for the expansion of the primary school. As an interim measure we are investigating the possibility of building a temporary extension using portacabins.

Sustainability

The "Green Group" has continued to be active throughout the year and they have significantly contributed to the school being awarded Green Flag status, which is the highest accolade possible.

ICT

We are working closely with secondary to develop a whole school strategic ICT policy. Initially this has resulted in purchasing a number of iPads so that the children can access technology to support their learning in the classroom on a daily basis. We have also appointed a whole school ICT coordinator to develop and implement this plan.

Finances

The Annual Accounts for 2012 show a net result of more than €300,000.

Accountability

The school continues to work closely with the authorities to ensure that we comply with all the necessary regulations.

Kevin Rae M. Ed. BA. Cert Ed.

Primary Principal, The International School of The Hague

Eerste Nederlandse Montessori School

Strategie

De ENMS maakt sinds 2011 onderdeel uit van de Stichting het Rijnlands Lyceum. Na de fusie met de Stichting het Rijnlands Lyceum is er meer rust gekomen in de school. De Vereniging van Montessori Ouders heeft de samenwerking met de stichting recent geëvalueerd met de bestuurder en de voorzitter van de Raad van Toezicht. Uit de evaluatie kwam naar voren dat de samenwerking tussen de ENMS en SRL veel goeds heeft gebracht in de vorm van goede contacten met de gemeente, in het onderhoud, de verbouwingen aan het gebouw en de professionalisering van personeelsbeleid en facilitaire diensten.

Om de financiën nog meer te kunnen versterken en omdat er erg veel vraag naar een plek op de ENMS is, hebben we gekozen om verder door te groeien naar twaalf groepen. Er is in 2012 besloten een elfde groep te starten om de groei van het aantal leerlingen op te vangen. Ondanks de start van de elfde groep is er nu zelfs een leerlingstop. Met twaalf groepen is het ook goed mogelijk om vier evenredige Montessorigroepen samen te stellen.

Wij onderscheiden ons in de wijk van de andere scholen juist door onze Montessoriwerkwijze in combinatie met onze samenwerking met de ISH en ESH. Hier ligt tegelijkertijd in de toekomst ook de uitdaging voor de school. Vanuit onze Montessorivisie zijn wij erg gericht op de individuele en optimale persoonlijke ontwikkeling van onze leerlingen.

Onze missie en visie staan in het schooljaar 2012-2016 als volgt beschreven:

De Eerste Nederlandse Montessori School wil kwalitatief goed, modern Montessorionderwijs bieden. Ons uitgangspunt is dat elk kind uniek is en bij zijn of haar ontwikkeling het eigen pad volgt in het tempo en werkkeuze dat bij dat kind en diens capaciteiten past. De school gaat uit van het pedagogisch gedachtegoed van Maria Montessori, waarbij vertrouwen in het kind om zich optimaal te ontwikkelen tot een zelfstandig mens met verantwoordelijkheid voor zijn omgeving voorop staat. Dit gebeurt in vrijheid in gebondenheid.

We willen onze missie realiseren door:

Het Montessorionderwijs op een innovatieve wijze in te zetten. Dat betekent:

- open staan voor nieuwe ontwikkelingen binnen de veranderende maatschappij;
- optimaliseren van de doorgaande lijn van onder-, midden- en bovenbouw;
- bijdragen in het leren respectvol met elkaar en de omgeving omgaan;
- meer gebruik maken van de mogelijkheden die ICT voor het onderwijs kan bieden. Door meer computers per groep aan te schaffen en opleidingen voor leerkrachten te verzorgen. Als ondersteuning kunnen stagiaires van specifieke opleidingen worden ingezet, die het ICT-gebruik kunnen ondersteunen;
- een lerende organisatie te zijn. Dat betekent dat we de opbrengsten van ons onderwijs systematisch analyseren, reflecteren op ons handelen en waar nodig gemaakte keuzes bijstellen;
- optimaal gebruik te maken van de vaardigheden en ervaringen van de medewerkers;
- ons onderwijs af te stemmen op de behoeften van het individuele kind en daarbij het kind uit te dagen en prikkelen daar waar nodig. Daar waar nodig zullen groeplessen gegeven worden;
- voor een fysiek en sociaal-emotioneel veilige omgeving te zorgen voor de leerlingen, de medewerkers en de ouders.

De ENMS gaat het onderwijs dat zij geeft verder professionaliseren, daarbij rekening houdend met de belangen van leerlingen, leerkrachten en ouders. De ENMS wil zorgen voor:

- erkenning van het montessorionderwijs als bijzondere vorm van onderwijs met de eigen benodigde competenties en profielen;
- een uniforme strategie bij de uitvoering van deze onderwijsvorm zonder verlies van de individuele stijl van werken;
- behoud van een positieve beoordeling door de Nederlandse Montessori Vereniging en het Ministerie van OCW (Inspectie) op alle onderdelen;
- ontwikkeling van meetbare activiteiten die in het Montessorionderwijs kunnen worden ingezet;

Voor het kind geldt dat uitgegaan wordt van de individuele ontwikkeling in zijn sociale omgeving en dat op basis daarvan begeleiding en leren plaatsvindt. De hulp van de volwassene is onontbeerlijk voor de volledige ontwikkeling van het kind (naast verstandelijk ook sociaal, creatief, emotioneel en zelfstandigheid).

De medewerker/groepsleidster is primair zelf verantwoordelijk voor zijn of haar eigen werk en functioneren. Hij of zij zet zich vanuit die uitgangspositie samen met collega's in voor de school. Voor elke medewerker wordt uitgegaan van zijn of haar professionaliteit en kernkwaliteiten. Op basis van deze kwaliteiten worden de medewerkers begeleid in hun loopbaan binnen de organisatie.

Vanuit bestuur en directie wordt kader stellend, zo nodig sturend en als mogelijk faciliterend opgetreden. Bijvoorbeeld door het structureren van werkprocessen, bevordering van de samenwerking in de school, het voorzien in een stabiele formatie, het bieden van een passend programma voor deskundigheidsbevordering, het zorg- en veiligheidsplan en een goed werkend communicatienetwerk.

Onderwijs en kwaliteit

De kwaliteit van het onderwijs heeft een grote prioriteit op de ENMS. Ook het jaar 2012 is afgesloten met een voldoende van de inspectie. De ENMS heeft het vertrouwen van de inspectie en streeft ernaar dit zo te houden. Het is ons gelukt een systematisch kwaliteitszorgsysteem te realiseren, waardoor de kwaliteit gewaarborgd kan blijven. Daarnaast is er een kwaliteit zorgcoördinator en een Montessori-coördinator die beiden onder meer de taak hebben de kwaliteit van het (Montessori) onderwijs te bewaken. We hebben een continuooster en mede daardoor worden de minimum gestelde tijden ruim behaald en weten we de uren intensief in te vullen en te bewaken. Onderwijstijd wordt goed benut en ruim ingezet.

Het schoolklimaat van de ENMS is huiselijk en sfeervol. Dialoog en een goede verbinding met de thuissituatie staan voorop. Kinderen die het goed naar hun zin hebben en lekker in hun vel zitten zullen beter presteren. We gaan uit van de intrinsieke motivatie van het kind.

Op de ENMS is er naast de kennisgebieden veel aandacht voor de talentontwikkeling van kinderen. Er is met inzet van de ouderbijdrage een muziekdocent ingehuurd om alle kinderen van groep 1 t/m 8 van muzieklessen te voorzien. Er is een tehatexlerares (tekenen, handvaardigheid en textiele werkvorming) die alle kinderen binnen een vast rooster tehatexlessen geeft. Ook er is een vakdocent gym. Tot slot worden er veel naschoolse activiteiten geboden zoals judo, toneel, capoeira, kunst, teken- en gitaarlessen.

Onder leiding van de mediatheekcoördinator heeft de mediatheek niet alleen een functie als uitleensysteem, maar is de mediatheek ook een aanvulling op het onderwijs. De mediatheek is verhuisd naar de rotonde (oude personeelsruimte) en wordt geheel verbouwd en gemoderniseerd.

Binnen het Montessorionderwijs is er in het kader van de bevordering van actief burgerschap aandacht voor de rol die het kind in de samenleving heeft en wordt een verband gelegd met het kosmisch onderwijs. Ook het kosmisch onderwijs is onder de loep genomen en er is door het bouwteam (team bestaande uit de onderbouw-middenbouw- en bovenbouwcoördinator) een cyclus voor drie jaren opgezet en vastgesteld. De schoolreizen en kampen sluiten hierop aan.

Om alle activiteiten te kunnen blijven doen is de ouderbijdrage voor de inkomsten van de school van groot belang. De ouderbijdrage wordt breed ingezet voor de mediatheek, tehatex, muzieklessen, extra gymlessen, overblijf en buitenschoolschoole activiteiten.

Zorgaanbod

We hebben een samenwerkingsverband met Montessorischolen in de regio en WSNS. We volgen de ontwikkeling met betrekking tot leerlingenzorg en Passend Onderwijs op de voet en hebben onder leiding van het AVS ons schoolprofiel opgesteld. Ook is er recent een aanvullend schoolondersteuningsprofiel opgesteld. De ENMS heeft een degelijk zorgplan met daarin ook beschreven de zorgstructuur van de ENMS. Het zorgplan wordt ieder jaar aangepast.

De zorg kwam als aandachtspunt uit de ouderenquête naar voren en bleek voor verbetering vatbaar. Daarom heeft de ENMS een extern onderzoek door het HCO laten uitvoeren. Dit onderzoek was bedoeld om de kwaliteit van het zorgaanbod te verbeteren. Uit het onderzoek zijn aanbevelingen gekomen. Er is een werkgroep bestaande uit het zorgteam, directeur en een ouder (vertegenwoordiger oudergeleding MR) opgericht om een plan van aanpak te maken. Dit plan van aanpak wordt uitgevoerd en geïntegreerd in het zorgplan. Op het gebied van zorg is veel ingezet op het maken van handelings- en groepsplannen. Het team is hierin intensief geschoold.

Ook voor de kinderen die hoger begaafd zijn en of meer uitdaging nodig hebben is aandacht binnen het zorgbeleid. Zij doen mee aan speciale verrijkingprojecten onder begeleiding van een zorgteamlid. Er zijn duidelijke criteria opgesteld voor welke leerlingen hiervoor in aanmerking komen.

Internationalisering

De ENMS is door de ligging altijd al een aantrekkelijke school geweest voor leerlingen van internationale ouders die tijdelijk een baan in Nederland hadden. In het jaar 2011 is dit nog meer geïntensiveerd door de samenwerking met de ISH. We worden gebeld en gemaïld door ouders uit alle hoeken van de wereld. Er komen steeds meer kinderen binnen met een internationale achtergrond. Om deze kinderen goed op te kunnen vangen en te begeleiden is er een leerkracht voor een halve dag in de week vrijgemaakt.

Daarnaast zijn er binnen het team verschillende besprekingen geweest om manieren te verkennen hoe we Engels in de onder- en middenbouw kunnen aanbieden. Het is de bedoeling om op korte termijn een doorgaande lijn van groep 1 tot en met 8 te realiseren. Hiervoor is subsidie bij de gemeente aangevraagd. Er is een werkgroep die bezig is activiteiten op te zetten waarbij leerlingen van de verschillende scholen met elkaar workshops kunnen aanbieden en van elkaar kunnen leren.

Waardering door ouders, medezeggenschap en ouderparticipatie

In 2012 is er in samenwerking met de VMO en de MR een ouderenquête onder de ouders afgenomen. Daaruit kwam naar voren dat de ouders de school een positieve beoordeling geven en dat de kinderen graag naar school gaan. De verbeterpunten uit de enquête zijn opgepakt en nader uitgewerkt en of verbeterd.

Veel ouders participeren op school en nemen deel aan uiteenlopende activiteiten. Er worden per jaar enkele thema-avonden georganiseerd waarbij ouders geïnformeerd worden over de ontwikkelingen op school en er kan met elkaar van gedachte gewisseld worden over onderwerpen met betrekking tot onderwijs en opvoeding binnen de context van het gedachtegoed van Maria Montessori.

Dit is tevens de kracht van onze school. We zijn zeer laagdrempelig voor ouders. De dynamiek en positieve energie zijn daardoor groot en we kunnen rekenen op de steun van ouders indien nodig. Als school hebben we ons zodanig weten te profileren dat er veel positieve belangstelling is van ouders die zich in de fase van de keuze van een school voor hun kind bevinden.

We hebben een zeer betrokken en actieve MR en OR. Er wordt maandelijks overlegd. Twee keer per week is er een spreekuur voor ouders.

Waardering door de leerlingen

De leerlingen van de ENMS vinden dat de school heel bijzonder, leuk, gezellig, mooi, fijn, leerzaam, en uniek is. Ze ervaren de school als een warm bad en voelen zich er veilig, waardoor zij veel zelfvertrouwen krijgen. Ze waarderen het enorm dat ze zelfstandig kunnen werken, vrije werkkeuze hebben en interactief met elkaar kunnen werken. Ze vinden dat er goed onderwijs gegeven wordt en waarderen het dat er naast cognitief werken veel creatieve activiteiten zijn. Ze zijn blij dat ze op de ENMS zitten en ervaren het als een tweede thuis, een plek waar ze altijd terecht kunnen.

Vervolgopleiding leerlingen van de ENMS

In 2012 zijn de volgende adviezen per opleiding gegeven:

Vervolgopleiding	Aantal leerlingen
vmbo basis met lwoo	4
vmbo kader	1
vmbo-tl	5
vmbo-t/havo	3
havo	1
havo/vwo	4
vwo	12

Ontwikkeling leerlingenaantal

Omdat het leerlingenaantal gedaald was naar 215 (2007), hebben we sinds 2008 ingezet op groei van het aantal leerlingen. De groei was nodig om de financiën te kunnen stabiliseren. De groei naar gemiddeld 250 leerlingen hebben we weten te realiseren. Enkele jaren is dit aantal ook stabiel gebleven. We hebben in 2012 opnieuw een groeiplan en prognose gemaakt om verder te groeien naar 12 groepen. In 2012 is dan ook besloten de start van de elfde groep naar voren (1 maart 2013) te halen. Naar verwachting zal de 12e groep in 2014 starten. De prognose voor de komende jaren ziet er gunstig uit. De leerlingengroei zal zich voortzetten, omdat de belangstelling voor onze school groot is. Door de positieve publiciteit en door mond-tot-mond reclame weten veel ouders de weg naar onze school te vinden. Er komen veel nieuwe ouders binnen die positieve verhalen van onze huidige ouders hebben gehoord hebben. We werven bewust nieuwe leerlingen door drie keer per jaar informatieochtenden te organiseren. Deze inloopochtenden worden massaal bezocht en leveren veel inschrijvingen op. Ouders kunnen zich pas inschrijven als zij de school bezocht hebben. Er is inmiddels een lange wachtlijst ontstaan.

Personeel en bedrijfsvoering

Ook binnen de formatie met een totaal van achttien fte is er sinds twee jaar stabiliteit merkbaar. Er zijn binnen de functiemix vier leerkrachten benoemd in de LB schaal. Zij hebben de taak van zorgcoördinator, Montessori-coördinator, ICT-coördinator en kwaliteitszorgcoördinator. Door de groei van het aantal leerlingen zal de formatie ook enigszins groeien.

Er is de laatste jaren veel ingezet op professionalisering van het team en hiervoor is een scholingsplan geschreven. Het scholingsplan wordt ieder jaar bijgesteld. Alle leidsters hebben inmiddels de tweejarige theorieopleiding (Montessori) gevolgd en of praktijkbegeleiding gehad.

ICT

Op ICT gebied is er een start gemaakt met een ICT-beleidsplan. Er is veel nieuwe hardware aangeschaft, waaronder digiborden. Het team is geschoold om met digiborden te kunnen werken. Van een ouder hebben we twee iPads cadeau gekregen. De iPads rouleren en worden gebruikt in de klassen als pilot. Het gebruik van iPads sluit goed aan bij de zelfstandige werkwijze binnen het Montessorionderwijs.

Gebouw en schoolpleinen

Het gebouw is substantieel verbeterd en wordt beter onderhouden mede dankzij de toekenning van verschillende subsidies. Naast deze subsidies zijn er ook veel eigen middelen geïnvesteerd in het veilig maken en verbeteren van electra en aansluitingen, nooddeuren, noodverlichtingen etc..

In de zomervakantie van 2012 is al het asbest, met uitzondering van het asbest in de kruipruimte in de kelder, gesaneerd. De raamkozijnen zijn in het hele pand vervangen. Met vrijwillige inzet van ouders en teamleden zijn de schoolpleinen onderhouden en verbeterd. Er wordt met inzet van subsidie en aansluitend bij het kosmisch onderwijs een ecologische natuurtuin aangelegd door de tuincommissie en vrijwillige ouders.

Stageschool

De ENMS is tevens een stageschool voor collega's in opleiding. Van verschillende opleidingen worden stagiaires ontvangen. Daarnaast biedt de school mogelijkheden voor maatschappelijke stages.

Verantwoording

De subsidie voor maatschappelijk werk wordt goed benut. Er is iedere woensdag een maatschappelijk werkster op school aanwezig. Samen met de gymdocent is er ook een speciale weerbaarheidstraining "Rots en Water" voor de leerlingen van de midden- en bovenbouw opgezet. Er is subsidie aangevraagd om de jongste leerlingen ondersteuning te kunnen bieden in Nederlands als tweede taal. Middelen uit de Prestatiebox zijn vooral ingezet ten behoeve van de professionalisering van het team op het gebied van opbrengstgericht en handelingsgericht werken.

Mw. H. Çinar,
directeur Eerste Nederlandse Montessori School

Europese School Den Haag Rijnlands Lyceum

Strategie

De Europese School Den Haag (ESH) is op 20 augustus 2012 van start gegaan met 108 leerlingen verdeeld over drie taalsecties: Engels, Nederlands en Spaans. Ook biedt de school moedertaallessen aan in het Frans, Duits en Italiaans. Op basis van de aanmeldingen zullen er naar verwachting gedurende het schooljaar 2012-2013 nog vijftig leerlingen, voornamelijk 4-jarigen, tussentijds instromen.

Momenteel biedt de school nog uitsluitend onderwijs aan de leerjaren 1 en 2 van de kleuterafdeling (*Nursery*) en eerste twee leerjaren van de lagere school (*Primary*). Vanaf het schooljaar 2013-2014 zal de school ook onderwijs bieden aan de leerjaren 3 t/m 5 van de lagere school. De school voert een actief strategisch beleid dat zich het afgelopen jaar met name heeft gericht op:

- het implementeren van het Europees Curriculum;
- het opzetten van een gedegen ondersteuningstructuur;
- integraal gebruik van ICT bij het onderwijsleerproces;
- gedragsmanagement;
- de faciliteiten en de directe schoolomgeving.

Onderwijs

Kwaliteit: Inspectie en opbrengsten

Al in de derde schoolweek werd de school in het kader van de accreditatie bezocht door twee inspecteurs van de *European Inspectorate*. De implementatie van het Europees Curriculum, tezamen met de pedagogische en didactische interventies in de klassen werden deze week geëvalueerd. Er zijn gesprekken gevoerd met ouders, leraren, de *Advisory Board*, het bestuur en het management van de school. Op basis van al deze gesprekken, observaties en analyse van documenten heeft de school een positief accreditatierapport ontvangen. De *Board of Inspectors of the European schools* heeft vastgesteld dat aan de accreditatievoorwaarden is voldaan en heeft de Europese school Den Haag hartelijk aanbevolen voor accreditatie.

In december 2012 heeft de Raad van Bestuur van de Europese scholen tot accreditatie van de Europese School Den Haag besloten.

Kwaliteitszorg

In het kader van verdere ontwikkelingen is een van de prioriteiten van de school het opzetten van een samenhangend systeem van kwaliteitszorg, waarbij tegemoet wordt gekomen aan zowel de Europese als de Nederlandse eisen. Daarbij zijn het *Inspection Framework of Whole school Inspections* van de Europese scholen en het toetsingskader van de Nederlandse onderwijsinspectie richtinggevend.

Onderwijstijd

De school biedt een continurooster. Ouders kunnen hun kinderen vanaf 8:30 uur in de klas brengen de lessen starten om 8:45 uur. In de klassen is de gelegenheid een kort gesprek te voeren met de leerkracht, werk te bezichtigen en afscheid te nemen. Van 8:45 tot 15:00 uur (behalve op woensdag, de lesdag eindigt dan om 12:30 uur) wordt er les gegeven. Tussen de middag wordt er door de catering voor de leerlingen een warme lunch verzorgd.

Internationalisering en Samenwerkingsverbanden

De Europese School Den Haag maakt deel uit van het systeem van Europese Scholen en onderhoudt intensieve contacten met deze scholen. Vier maal per jaar is er formeel overleg op directieniveau. Daarnaast zijn er vele informele contacten met name met de ES Bergen en de ES München. Bovendien volgen personeelsleden de nascholingsdagen die door de inspecteurs van de Europese scholen georganiseerd worden.

Tevens maakt de school deel uit van het netwerk van Nederlandse Internationale scholen en is er formeel en informeel contact met de andere internationale scholen in Den Haag.

Ook is de school betrokken bij verschillende samenwerkingsverbanden met andere internationale scholen alsook het regionale Weer Samen Naar School (WSNS) netwerk.

Schoolklimaat

Kort na de opening van de school zijn er binnen de school vijf centrale schoolregels vastgelegd die in een bijeenkomst aan alle leerlingen zijn gepresenteerd. Deze schoolregels zijn overal in de school terug te vinden en vormen de basis van ons schoolklimaat. Binnen onze school hechten wij aan rust, structuur en veiligheid. De pedagogische kwaliteiten van ons personeel maken dat ieder kind gezien wordt en de aandacht krijgt die het verdient. De methodiek van handelingsgericht werken, waarbij leerkrachten werken vanuit de onderwijsbehoeften van de leerling, sluit hier ook goed bij aan.

Leerlingenzorg en Passend Onderwijs

Al direct vanaf het begin van het schooljaar lag er een grote nadruk op het bieden van de juiste ondersteuning aan onze leerlingen. Tezamen met het HCO zijn er verschillende studiemomenten gepland met betrekking tot gedragsmanagement en passend onderwijs. Deze studiedagen zullen gebruikt worden om het onderwijskundig beleid verder vorm te geven. Het schoolondersteuningsprofiel zal ook met deze input worden samengesteld.

Vanuit het team zijn er twee leerkrachten voorzien van ambulante tijd om het *support department* van de ESH op te zetten. Zij zijn belast met de taak leerkrachten te ondersteunen in het bieden van adaptief en gedifferentieerd onderwijs dat voorziet in de behoeften van onze leerlingen. Op basis hiervan is er gestart met het ontwikkelen van beleid op de volgende gebieden:

- het ontwikkelen van een compleet ondersteuningsplan;
- het bieden van onderwijs aan getalenteerde en begaafde leerlingen;
- het bieden van onderwijs aan kinderen met (kenmerken van) dyslexie en dyscalculie;

- het ontwikkelen van een beleid op eenduidig assessment;
- het integreren van handelingsgericht werken binnen het Europees onderwijssysteem.

Zodra in 2013 het ondersteuningsprofiel voltooid is zal dit een leidraad zijn voor het onderwijs dat op de school geboden zal worden. Tezamen met de andere internationale scholen en regionale scholen (waarmee geregeld overleg is in de verschillende samenwerkingsverbanden) is het hiermee ons doel om passend onderwijs te bieden aan al onze leerlingen.

Bevordering actief burgerschap

Binnen het Europees Curriculum wordt ruime aandacht besteed aan de plaats die het kind inneemt als burger in de samenleving. Binnen de verschillende lessen wordt hier dan ook meer dan voldoende aandacht aan besteed. Vanwege onze internationale populatie is burgerschap als een rode draad zichtbaar in al onze activiteiten.

Ontwikkeling leerlingenaantal

De school biedt onderwijs aan de kinderen van de werknemers van de Europese Instituten, deze kinderen hebben recht op toelating. In haar korte bestaan blijkt de school echter ook een grote aantrekkingskracht te hebben op de gehele internationale gemeenschap in Den Haag. Het grote aantal verzoeken tot toelating van vooral 4-jarigen heeft tot gevolg dat bij de toelating tot de kleuterklassen helaas al een wachtlijst gehanteerd moet worden.

Het aantal leerlingen per één januari 2013 is 123. Verzoeken om inschrijving komen dagelijks binnen. Vanwege de snelle groei (met name in de Engelstalige sectie) zijn in 2012 dan ook voorbereidingen getroffen om in januari 2013 een nieuwe kleuterklas te openen in deze sectie.

Leerlingaantallen ESH Elementary						
	Schooljaar 2012/2013		Schooljaar 2013/2014		Schooljaar 2014/2015	
	1-10-2012	1-3-2013	1-10-2013	1-3-2014	1-10-2014	1-3-2015
Aantal leerlingen	109	135	250	270	290	310
Aantal groepen	9	10	18	18	19	19

Personeel en bedrijfsvoering

Ontwikkeling formatie en functiemix

In januari 2012 is de directie (1,5 fte) gestart met alle voorbereidingen voor de opening van de school.

In februari is een begin gemaakt met de werving en selectie van het onderwijzend en onderwijsondersteunend personeel: groepsleerkrachten voor de Engelse, Nederlandse en Spaanse taalsecties; leerkrachten moedertaal Italiaans, Frans en Duits; leerkrachten tweede taal Frans en Duits; leerkracht LS/English as an Additional Language (EAL); klassen-assistenten voor de kleuterklassen in de Engelstalige sectie, een conciërge en administratieve krachten.

Bij de opening van de school in augustus bestond de personele bezetting uit vijf parttime leraren voor de moedertalen en tweede taal, tien fulltime leraren groepsleerkrachten, een fulltime AEL/LS leerkracht, drie klassen-assistenten, twee administratieve krachten en een conciërge.

Als groeiende school is de formatie binnen de Europese School sterk toegenomen. Na het terugtreden per 1 november 2012 van één van de directeurs (0,5ft) is een adjunct directeur Primary benoemd (1fte). Daarnaast is er een groepsleerkracht benoemd voor een nieuw te starten kleutergroep per 1 januari 2013. Bovendien is er in de loop van de eerste maanden een onderwijsassistent aangesteld in de Nederlandstalige kleuterklas. Verschillende leerkrachten zijn in posities benoemd waar zij ook een coördinerende taak hebben binnen de school waarmee ook de functiemix gerealiseerd kan worden.

Scholing en ontwikkeling

Voor de aanvang van het schooljaar is er scholing voor alle kleuterleerkrachten en klassenassistenten geweest over de inzet van het *Early Education Curriculum* in de kleutergroepen. De leraren van de lagere school hebben scholing gevolgd over het leerplan rekenen/wiskunde en het gebruik van *InterMath* in de lagere school. Een aantal van de leraren die lesgeven in een moedertaal of een tweede taal hebben de nascholing gevolgd, georganiseerd door inspecteurs van de Europese scholen. Voor het gehele team wordt scholing gerealiseerd in samenwerking met het HCO voor gedragsmanagement.

ICT en ontwikkeling en ICT in het onderwijs

Direct bij opening van de school is sterk geïnvesteerd in ICT. Elk leslokaal is voorzien van een digitaal schoolbord met daarbij de nieuwste software passend bij de methoden en ander lesmateriaal. Ook beschikt elk lokaal over laptops, vijf voor elke kleutergroep en tien voor elke groep in de lagere school. Door deze geïntegreerd in te zetten in het onderwijsleerproces biedt de school onderwijs passend bij de kinderen van deze tijd. Intern vindt er tijdens teambijeenkomsten geregeld training plaats waardoor de kwaliteit van deze investering alleen maar toeneemt.

Huisvesting

Veel tijd en aandacht is besteed aan de aanpassingen van het gebouw om het voormalige ROC-Mondriaan geschikt te maken voor een moderne school voor basisonderwijs.

Begin mei hebben sloopwerkzaamheden plaatsgevonden en is men met de verbouwing van de begane grond en de eerste verdieping begonnen. De ingrijpende verbouwing, het korte tijdpad en onvoorziene vertragingen hebben er toe geleid dat er tot in het laatste weekend voor de opening met man en macht in de school is gewerkt om de kinderen met hun ouders op de eerste schooldag te kunnen ontvangen. De huidige voorzieningen voldoen ruimschoots aan de eisen die voor de eerste leerjaren aan een basisschool gesteld mogen worden. Na de officiële opening (oktober 2012) is een start gemaakt met de herindeling van het speelplein voor de kleuters, opgebouwd uit natuurlijke materialen. Daarnaast biedt het plein mogelijkheden om verschillende onderwijsactiviteiten buiten te organiseren.

Inmiddels zijn voorbereidingen gaande voor aanpassingen aan de rest van het gebouw, waarbij ook de nodige voorzieningen voor het voortgezet onderwijs zijn meegenomen. Voor het basisonderwijs betekent dit een uitbreiding van klaslokalen, maar ook voorzieningen zoals een multimedia-ruimte en een handvaardigheidslokaal. Het verzoek voor de aanpassingen aan de rest van het gebouw is inmiddels bij de gemeente Den Haag ingediend. Vanaf augustus 2013 zal de tweede verdieping beschikbaar moeten zijn voor de overige leerjaren van het basisonderwijs. Verbouwing van de overige verdiepingen en van de tweede gymzaal kan in de loop van het schooljaar 2013-2014 plaatsvinden.

Financiën

De school wordt gefinancierd op basis van groeifinanciering voor personeel en materieel, naast de bijzondere internationale personele bekostiging. Daarnaast ontvangt de school schoolgelden van organisaties of individuele ouders. De reguliere bekostiging van OCW, maar ook de bijdrage van de Europese Commissie is financiering achteraf. De school ontvangt van OCW en de Gemeente Den Haag een stimuleringssubsidie van € 200.000, dus totaal € 400.000 zoals vastgelegd in het Convenant Europese school Den Haag. Van de gemeente Den Haag is een aanvullende subsidie van € 11.500 ontvangen conform artikel 2.3 van het convenant vanwege de tegenvallende leerlingaantallen in de Spaanstalige klassen.

In het komend jaar worden veel kosten gemaakt voor de uitbreiding van de school, waar nog geen directe financiering tegenover staat.

Een en ander heeft in 2012 geleid tot een negatief saldo en zal naar verwachting ook in 2013 een negatief saldo opleveren en dus leiden tot een negatieve vermogenspositie. Het grote aanloopverlies wordt door de Stichting Het Rijnlands voorgefinancierd, zoals ook in het convenant is afgesproken. Vanaf 2014 is er geen spectaculaire groei in de basisschool meer te verwachten en zou er een stabiele financiële situatie in de basisschool moeten ontstaan met een positief saldo, van waaruit de verliezen worden weggewerkt.

Medezeggenschap

De medezeggenschapsraad (MR) is in oktober 2012 geformeerd en bestaat uit drie personeelsleden en drie ouders. De positie van voorzitter wordt vervuld door een lid van de oudergeleding en de positie van secretaris door een lid van het personeel. Gezien de onbekendheid met de taken en de verantwoordelijkheden van een MR hebben de MR-leden een cursus bij de HCO gevolgd. De MR komt regelmatig bijeen (minstens één keer per maand) en bespreekt allerhande zaken die met een startende school te maken hebben.

Mw. M. de Graaf,

directeur Europese School Den Haag



A photograph of two scientists in a laboratory. In the foreground, a woman with blonde hair tied back is looking down at a piece of paper. In the background, another woman is looking at a piece of glassware. On the lab bench, there is a flask containing a pink liquid, a pipette, and other laboratory equipment. The text 'EIND-RESULTATEN' is overlaid in the bottom left corner.

**EIND-
RESULTATEN**

Eindresultaten

Feiten en cijfers

Opmerkingen vooraf

- De nummering van de tabellen komt overeen met de nummering zoals die voor het Jaarverslag 2011 is vastgesteld
- De gegevens in de tabellen zijn exclusief die van Rijnlands Education Worldwide (REW)
- De loonkosten wijken in beperkte mate af vanwege onder meer uitkeringen UWV en vrijval/dotatie spaarverlof

Leerlingaantal

Tabel 1

Leerlingaantal per 1 oktober Integrale Leerling Telling (ILT)

	ILT 2012	ILT 2011	ILT 2010	ILT 2009
RLO	1.451	1.434	1.401	1.316
RLS	1.324	1.373	1.469	1.407
RLW	733	744	742	742
ISH-SEC	820	852	805	731
ISH-PRIM	489	530	469	422
ENMS	277	248	244	PM
ESH-PRIM	109			
Stichting Het Rijnlands Lyceum	5.203	5.181	5.130	4.618

Tabel 2

Indexcijfers leerlingaantal (basisjaar 2009)

	2012	2011	2010	2009
RLO	110,3	107,3	106,5	100,0
RLS	94,1	97,3	104,4	100,0
RLW	98,8	100,3	100,0	100,0
ISH-SEC	112,2	116,6	110,1	100,0
ISH-PRIM	115,9	125,6	111,1	100,0
ENMS	113,5	101,6	100,0	PM
ESH-PRIM	100,0			

Locatie

Tabel 3

Formatie per locatie in fte per maand

	Jan-11	Dec-11	Jan-12	Dec-12
RLW	57,4	56,6	54,7	56,4
RLO	115,7	114,4	115,8	117,3
RLS	114,0	110,3	112,0	103,9
ISH-SEC	114,8	131,4	125,2	129,4
ISH-PRIM	59,7	59,3	59,9	59,6
CSB	21,4	24,6	22,1	25,3
ENMS		18,0	18,5	16,9
ESH			1,5	19,2
Stichting Het Rijnlands Lyceum	483,1	514,5	509,7	527,9

Funcieverdeling

Tabel 4

Funcieverdeling per locatie en categorie personeel in fte per 31-12

	DIR		OOP		OP		Totaal	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
RLW	2,1	2,0	9,7	9,7	44,7	44,7	56,6	56,4
RLO	3,0	3,0	22,3	22,8	89,2	91,5	114,4	117,3
RLS	4,7	4,7	24,0	21,7	81,7	77,5	110,3	103,9
ISH-SEC	2,1	2,2	33,2	35,5	96,1	91,7	131,4	129,4
ISH-PRIM	2,0	2,0	17,1	16,0	40,2	41,6	59,3	59,6
CSB	1,0	1,0	23,6	24,3			24,6	25,3
ENMS	1,0	1,0	2,8	2,5	14,2	13,4	18,0	16,9
ESH		2,0		5,0		12,2		19,2
Stichting Het Rijnlands Lyceum	15,9	17,8	132,7	137,5	366,0	372,7	514,5	527,9

Personeel

Tabel 5

Instroom in 2012 per categorie personeel in absolute aantallen

	RLW	RLO	RLS	ISH-SEC	ISH-PRIM	CSB	ENMS	ESH	Totaal
Directie				1	1			1	3
Ondersteunend		1	2	11	4	5	0	8	31
Onderwijsgevend	5	15	11	22	12		3	16	84
Stichting Het Rijnlands Lyceum	5	16	13	34	17	5	3	25	118

Tabel 6

Uitstroom in 2012 per categorie personeel in absolute aantallen

	RLW	RLO	RLS	ISH-SEC	ISH-PRIM	CSB	ENMS	ESH	Totaal
Directie				1	1			1	3
Ondersteunend			3	8	4	5	2	1	23
Onderwijsgevend	6	12	17	23	11		4		73
Stichting Het Rijnlands Lyceum	6	12	20	32	16	5	6	2	99

Tabel 7

Totaal in- en uitstroom 2012

	2011	2012	Totaal
Aantal medewerkers aanvang 01-01-2012	597	657	60
Indiensttredingen 2012	144	118	-26
Uitdiensttredingen 2012	-84	-99	-15
Totaal aantal medewerkers 31-12	657	676	19

Tabel 8

Man-vrouwverdeling per 31-12

Functie	Man		Vrouw		Totaal	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
RLW	28,3	28,6	28,2	27,8	56,6	56,4
RLO	53,5	53,0	60,9	64,3	114,4	117,3
RLS	54,2	51,1	56,2	52,8	110,3	103,9
ISH-SEC	47,4	45,1	84,0	84,2	131,4	129,4
ISH-PRIM	9,8	11,8	49,5	47,8	59,3	59,6
CSB	10,1	10,4	14,5	15,0	24,6	25,3
ENMS	2,1	1,0	15,9	15,9	18,0	16,9
ESH		5,7		13,5		19,2
Stichting Het Rijnlands Lyceum	205,2	206,6	309,3	321,3	514,5	527,9

Leeftijd

Tabel 9

Medewerkers per leeftijdsklasse in absolute getallen per 31-12

Klasse	Jaar	RLW	RLO	RLS	ISH-SEC	ISH-PRIM	CSB	ENMS	ESH	Totaal
25	2011		7	9	2			1		19
	2012		3	7	5	1	2	1	3	22
30	2011	4	13	17	12	10	5	2		63
	2012	4	19	10	10	8	3	2	5	61
35	2011	8	9	16	24	11	3	3		74
	2012	9	10	18	27	10	5	3	3	85
40	2011	3	15	11	20	11	4	3		67
	2012	3	16	9	16	14	3	3	7	71
45	2011	17	23	14	27	10	3	4		98
	2012	14	23	18	29	13	3	3	3	106
50	2011	8	23	18	22	19	2	5		97
	2012	10	20	15	23	12	3	4	3	90
55	2011	15	30	32	17	7	4	5		110
	2012	14	30	27	17	7	4	7	1	107
60	2011	16	21	24	18	4	3	2		88
	2012	15	22	21	19	6	3	1		87
65	2011	7	6	12	5		3	3		36
	2012	8	9	17	4		2	3	1	44
>65	2011	2	1		1			1		5
	2012	1	1		1					3
Totaal	2011	80	148	153	148	72	27	29	0	657
	2012	78	153	142	151	71	28	27	26	676

Tabel 10

Gemiddelde leeftijd per 31-12 in fte

	2011-12	2012-12
RLW	48,4	48,4
RLO	45,6	45,8
RLS	45,4	46,4
ISH-SEC	43,7	43,5
ISH-PRIM	41,7	41,6
CSB	45,6	43,9
ENMS	45,5	45,5
ESH		36,8
Totaal gemiddeld	45,0	44,3

Functieschalen

Tabel 11

Functieschalen per 31-12-2012 per categorie personeel in fte

Fu-schalen	RLW	RLO	RLS	ISH-SEC	ISH-PRIM	CSB	ENMS	ESH	Totaal	
LA					29,6		10,1	11,2	50,9	OP
LB	9,0	16,2	19,9	34,0	10,0		3,3	1,0	93,3	
LC	16,8	46,1	33,4	39,1	2,0				137,4	
LD	19,0	29,3	24,3	18,6					91,1	
							0,1	0,4	0,5	OOP
1										
2		0,6	3,3					0,5	3,9	
3	1,0	1,8	1,2	2,0			1,5	0,5	8,0	
4	2,6	5,1	6,8	12,8	10,0			3,1	40,4	
5	2,0	3,2	1,0	4,3	0,3	1,5			12,3	
6	0,5	3,2	2,7	5,2	1,9	1,9			15,4	
7	1,0	4,9	3,5	3,3	2,0	6,2	0,9	1,0	22,7	
8	2,6	3,3	2,6	1,0		3,2			12,7	
9				2,9		1,0			3,9	
10			0,6	3,0		2,6			6,2	
11		0,6		1,0	1,8	2,0			5,4	
12						2,0			2,0	
13						2,0			2,0	
14						1,0			1,0	
15						1,0			1,0	
11								1,0	1,0	
12					1,0				1,0	
13	1,0	2,0	3,7	1,0					7,7	
14										
15	1,0	1,0	1,0	1,2				1,0	5,2	
DB							1,0		1,0	
DD					1,0				1,0	
B4						1,0			1,0	
Totaal	56,4	117,3	103,9	129,4	59,6	25,3	16,9	19,2	527,9	DIR

Tabel 12

Functieschalen per 31-12-2012 per categorie personeel in absolute aantallen

fu-schalen	RLW	RLO	RLS	ISH-SEC	ISH-PRIM	CSB	ENMS	ESH	Totaal	
LA					34		16	16	66	OP
LB	19	23	33	43	11		4	1	134	
LC	23	64	45	45	2				179	
LD	23	34	28	19					104	
							1	1	2	OOP
1										
2		1	6						7	
3	1	2	2	2			3	1	11	
4	3	7	8	16	14			4	52	
5	2	4	1	5	1	2			15	
6	1	4	5	6	3	2			21	
7	1	6	5	4	2	7	2	1	28	
8	3	4	3	1		4			15	
9				3		1			4	
10			1	4		3			8	
11		1		1	2	2			6	
12						2			2	
13						2			2	
14						1			1	
15						1			1	
16										
17										
18										
DB										
DD										
11								1	1	DIR
12					1				1	
13	1	2	4	1					8	
14										
15	1	1	1	1				1	5	
DB							1		1	
DD					1				1	
B4						1			1	
Totaal	78	153	142	151	71	28	27	26	676	

Tabel 13

Functiemix realisatie oktober 2012 in fte*

	LA	LB	LC	LD**	Totaal
RLW		9,0	17,3	15,1	41,4
RLO		17,1	46,0	28,8	91,9
RLS		19,4	32,8	23,9	76,0
ISH-SEC		32,5	39,8	18,7	90,9
Totaal VO		77,9	135,8	86,6	300,4
ISH-PRIM	28,5	10,0	2,0		40,4
ENMS	10,1	3,3			13,4
ESH	10,5	2,0			12,5
Totaal PO	49,1	15,3	2,0		66,4
Stichting Het Rijnlands Lyceum	49,1	93,2	137,8	86,6	366,7

* Inclusief HOS-ers

** Exclusief teamleiders

Functiemix realisatie oktober 2012 in % afgezet tegen doelstelling (exclusief afdelingleiders)

	LA	LB	LC	LD**	Waarde
RLW*		21,6%	41,9%	36,5%	114,89
RLO		18,6%	50,0%	31,4%	112,72
RLS		25,5%	43,1%	31,5%	106,00
ISH-SEC*		35,7%	43,7%	20,6%	84,90
ISH-PRIM**	70,4%	24,6%	4,9%		
ENMS**	75,1%	24,9%			
ESH**	84,0%	16,0%			

* RLW en ISH-SEC zitten in één BRIN (Basis Registratie Instellingen)

** ISH-PRIM en ENMS zitten vanaf 1 augustus 2012 in één BRIN. Conform de CAO PO zijn de streefpercentages voor LB toegepast op bestuursniveau.

Voor ISH-PRIM en ENMS gezamenlijk is in 2011 het streefpercentage voor LB met een realisatie van 29% gehaald. Het streefpercentage LB voor 2011 is: 16%.

Contract

Tabel 14

Contracttype per locatie in fte per 31-12

	Bepaalde tijd		Onbepaalde tijd		Totaal	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
RLW	8,2	8,5	48,3	47,9	56,6	56,4
RLO	21,4	16,1	93,1	101,3	114,4	117,3
RLS	16,6	13,6	93,7	90,2	110,3	103,9
ISH-SEC	46,8	45,4	84,5	84,0	131,4	129,4
ISH-PRIM	9,4	13,9	49,9	45,6	59,3	59,6
CSB	6,1	5,8	18,5	19,6	24,6	25,3
ENMS	0,9	0,8	17,1	16,1	18,0	16,9
ESH		17,2		2,0		19,2
Stichting Het Rijnlands Lyceum	109,5	121,3	405,0	406,7	514,5	527,9

Verzuim

Tabel 15

Verzuimpercentage per locatie in 2011 en 2012

	2011		2012	
	ZV-%	Freq.	ZV-%	Freq.
RLW	2,37%	1,4	0,94%	1,2
RLO	2,12%	1,5	2,36%	1,3
RLS	4,98%	2,1	6,17%	1,8
ISH-SEC	3,29%	2,7	2,31%	2,0
ISH-PRIM	3,69%	1,8	2,46%	1,6
CSB	9,26%	1,6	5,44%	1,4
ENMS	3,09%	2,0	3,65%	1,4
EHS			1,13%	1,2
Eindtotaal	4,11%	1,9	3,15%	1,6

* M.i.v. 14 mei 2012 is de rapportagetool van ArboNed volledig gewijzigd.

** Anders dan de andere vestigingen hebben RLS en CSB in 2012 te maken gehad met enkele langdurig arbeidsongeschikten (> 1 jaar ziek)

Loonkosten

Tabel 16

Loonkosten Rijnlands Lyceum totaal*

VO	Gemiddelde fte betaald		Loonkosten		Gemiddelde personeelslast	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Directie	13,3	12,4	1.354.314	1.307.715	101,568	105,486
Onderwijs	310,0	305,0	20.711.514	21.293.996	66,812	69,819
Ondersteunend	107,7	113,6	5.183.623	5.601.409	48,127	49,323
Totaal	431,0	430,9	27.249.452	28.203.121	63,218	65,444

PO	Gemiddelde fte betaald		Loonkosten		Gemiddelde personeelslast	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Directie	2,0	3,6	175.598	373.488	87,799	104,229
Onderwijs	56,2	61,2	2.962.338	3.516.939	52,706	57,481
Ondersteunend	19,5	21,4	787.608	934.254	40,409	43,720
Totaal	77,7	86,1	3.925.544	4.824.681	50,525	56,012

VO en PO	Gemiddelde fte betaald		Loonkosten		Gemiddelde personeelslast	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Directie	15,3	16,0	1.529.913	1.681.203	99,773	105,204
Onderwijs	366,2	366,2	23.673.853	24.810.935	64,647	67,758
Ondersteunend	127,2	134,9	5.971.231	6.535.663	46,945	48,436
Totaal	508,7	517,1	31.174.996	33.027.802	61,280	63,873

Tabel 17

Loonkosten per school en CSB

RLW						
	Gemiddelde fte betaald*		Loonkosten**		Gemiddelde personeelslast	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Directie	2,1	2,1	216.303	218.091	102.460	105.623
Onderwijs	45,3	43,9	3.152.156	3.249.682	69.544	320.903
Ondersteunend	10,8	10,1	511.442	466.271	47.372	10.626
Totaal	58,2	56,1	3.879.902	3.934.044	66.627	70.158

RLO						
	Gemiddelde fte betaald		Loonkosten		Gemiddelde personeelslast	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Directie	3,0	3,1	296.063	312.093	98.540	100.711
Onderwijs	90,5	91,4	6.213.409	6.560.831	68.684	71.751
Ondersteunend	22,1	22,1	967.262	976.843	43.800	44.293
Totaal	115,6	116,6	7.476.734	7.849.767	64.705	67.327

RLS						
	Gemiddelde fte betaald		Loonkosten		Gemiddelde personeelslast	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Directie	5,1	4,7	480.178	460.896	94.307	99.117
Onderwijs	85,1	78,9	5.584.863	5.483.714	65.654	69.486
Ondersteunend	23,1	23,5	999.729	1.032.394	43.305	44.017
Totaal	113,2	107,0	7.064.770	6.977.004	62.386	65.192

ISH VO

	Gemiddelde fte betaald		Loonkosten		Gemiddelde personeelslast	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Directie	2,0	1,6	201.815	157.147	98.764	99.251
Onderwijs	89,1	90,7	5.761.086	5.999.769	64.628	66.115
Ondersteunend	29,8	34,9	1.300.913	1.578.540	43.715	45.267
Totaal	120,9	127,2	7.263.814	7.735.456	59.678	60.812

ISH PO

	Gemiddelde fte betaald		Loonkosten		Gemiddelde personeelslast	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Directie	1,0	1,0	99.068	112.429	99.068	112.429
Onderwijs	41,2	41,3	2.190.560	2.389.094	53.163	57.873
Ondersteunend	16,8	16,9	691.818	757.019	41.202	44.876
Totaal	59,0	59,2	2.981.446	3.258.542	50.537	55.088

ENMS

	Gemiddelde fte betaald		Loonkosten		Gemiddelde personeelslast	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Directie	1,0	1,0	76.530	87.307	76.530	87.307
Onderwijs	15,0	14,5	771.778	805.143	51.452	55.642
Ondersteunend	2,7	2,7	95.790	104.628	35.478	39.470
Totaal	18,7	18,2	944.098	997.078	50.487	55.024

ESH PO

	Gemiddelde fte betaald		Loonkosten		Gemiddelde personeelslast	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Directie		1,6		173.752		109.738
Onderwijs		5,4		322.702		59.402
Ondersteunend		1,8		72.607		39.271
Totaal		8,9		569.061		64.194

CSB

	Gemiddelde fte betaald		Loonkosten		Gemiddelde personeelslast	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Directie	1,1	1,0	159.955	159.489	147.651	159.489
Ondersteunend	22,0	23,1	1.404.277	1.547.362	63.883	67.105
Totaal	23,1	24,1	1.564.233	1.706.851	67.817	70.945

* Inclusief 3 fte voor Rijnlands Education Worldwide

RL Totaal genomen

	Gemiddelde fte betaald		Loonkosten		Gemiddelde personeelslast	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Totale loonkosten	508,7	517,1	31.174.996	33.027.802	61.301	63.873

Bezoldiging Bestuur en Raad van Toezicht

Tabel 18

Bezoldiging bestuurder

	Duur arbeidsovereenkomst/ werkzaamheden		Ingangsdatum dienstverband	Taakomvang	Dienstbetrekking (D) of Interimbasis (I)	Periodiek betaalde beloningen 2012	Bonusbetalingen/gratificaties 2012	Ontvangen pensioenbijdragen beloningen betaalbaar op termijn 2012	Uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband 2012
	vanaf	tot							
dr. M.W. Knoester	01-01-12	31-12-12	01-02-08	1	D	126.186,17		35.074	

Het bedrag ontvangen pensioenbijdragen betreft de volledige afdracht van de pensioenpremies (werkgevers- en werknemersdeel).

De bezoldiging van de bestuurder is conform de CAO voor Bestuurders Voortgezet Onderwijs.

Tabel 19

Bezoldiging van de leden van de Raad van Toezicht bedroeg in 2012:

drs. F.W. Weisglas	01-01-12	31-12-12				7.000
drs. F.H.J. Wensing	01-01-12	31-12-12				*
drs. G.C. Bosman	01-01-12	31-12-12				4.000
ir. drs. T.W. den Hoed	01-01-12	31-12-12				4.000
drs. J.F.M. Overdevest	01-01-12	31-12-12				4.000

De bezoldiging van de leden van de Raad van Toezicht is gebaseerd op de beloningsleidraad van de Vereniging Toezichthouders in het Onderwijs (VTOI).

* De bezoldiging van de heer Wensing is in januari 2013 uitgekeerd

Baten en lasten

Tabel 20

Enkelvoudige staat van baten en lasten 2012 (in euro's)

	2012 Realisatie	2012 Begroting	2011 Realisatie*	2011 Realisatie**
<i>Baten</i>				
Rijksbijdragen	33.798.975	32.822.395	32.428.310	32.428.310
Overige overheidsbijdragen	145.111	0	75.941	75.941
Overige baten	13.784.774	13.759.514	13.131.117	13.131.117
Totaal baten	47.728.860	46.581.909	45.635.368	45.635.368
<i>Lasten</i>				
Personeelslasten	34.362.456	34.370.215	32.940.003	32.940.003
Afschrijvingen	1.493.486	1.443.250	1.368.686	1.368.686
Huisvestingslasten	3.168.612	2.957.875	3.180.851	3.180.851
Instellingslasten	6.999.668	6.522.550	7.188.132	7.188.132
Totaal lasten	46.024.222	45.293.890	44.677.672	44.677.672
Saldo baten en lasten	1.704.638	1.288.019	957.696	957.696
Financiële baten	149.029	181.523	136.951	136.951
Financiële lasten	254.124	274.400	240.897	240.897
Financieel resultaat	-105.095	-92.877	-103.946	-103.946
Resultaat deelneming	-710.824	0	0	-49.319
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Totaal resultaat	888.719	1.195.142	853.750	804.431

* Excl. Backershagen BV

** Incl. Backershagen BV

Balans

Tabel 21

Enkelvoudige balans per 31 december 2012

	31-12-2012	31-12-2011 [*]	31-12-2011 ^{**}
Activa			
<i>Vaste activa</i>			
Materiële vaste activa	19.274.064	17.237.917	17.237.917
Financiële vaste activa	4.150	4.150	714.977
	19.278.214	17.242.067	17.952.894
<i>Vlottende activa</i>			
Vorderingen	3.669.776	2.608.508	2.608.508
Liquide middelen	5.196.750	6.673.900	6.673.900
Totaal activa	28.144.740	26.524.475	27.235.302
Passiva			
Eigen vermogen***	7.605.949	6.006.404	6.717.231
Voorzieningen	2.760.715	2.111.634	2.111.634
Langlopende schulden	4.931.239	5.944.616	5.944.616
Kortlopende schulden	12.846.837	12.461.821	12.461.821
Totaal passiva	28.144.740	26.524.475	27.235.302
*** Samenstelling Eigen Vermogen			
Algemene Reserve	7.140.369	5.493.539	6.204.366
Bestemmingsreserve	465.580	512.865	512.865
	7.605.949	6.006.404	6.717.231

* Excl. Backershagen BV

** Incl. Backershagen BV

Kasstroomoverzicht

Tabel 22

Kasstroomoverzicht 2012 (in euro's)

	2012	2011 [*]	2011 ^{**}
Ex operationele activiteiten			
Exploitatiesaldo	888.719	853.750	804.431
Afschrijvingen	1.493.485	1.368.686	1.368.686
Mutatie werkkapitaal:			
Vorderingen	-1.061.268	607.152	607.152
Kortlopende schulden	385.017	1.304.957	1.304.957
Mutatie voorzieningen	649.081	530.975	530.975
Operationele kasstroom	2.355.034	4.665.520	4.616.201
Ex investeringsactiviteiten			
Materiële vaste activa	-3.529.633	-1.302.521	-1.302.521
Financiële vaste activa	710.826	8.296	57.615
Investeringskasstroom	-2.818.807	-1.294.225	-1.244.906
Ex financieringsactiviteiten			
Langlopende schulden	-1.013.377	-1.911.216	-1.911.216
Mutatie Algemene Reserve	47.285	114.358	114.358
Mutatie Bestemmingsreserve	-47.285	-114.358	-114.358
Financieringskasstroom	-1.013.377	-1.911.216	-1.911.216
Mutatie liquide middelen	-1.477.150	1.460.079	1.460.079
Begin verslagjaar	6.673.900	5.213.821	5.213.821
Ultimo verslagjaar	5.196.750	6.673.900	6.673.900

* Excl. Backershagen BV

** Incl. Backershagen BV

Begroting

Tabel 23

Begroting 2013

Baten	Bedrag	Totaal
Rijksbijdragen	33.353.365	
Overige baten	13.763.398	
Totaal baten		47.116.763
Lasten		
Personeel	35.907.099	
Afschrijving	1.764.954	
Huisvesting	2.756.000	
Instelling	5.973.040	
Totaal lasten		46.401.093
Exploitatiesaldo		715.670
Financiële baten en lasten		
Baten	116.500	
Lasten	-189.500	
		-73.000
Totaal resultaat 2013		642.670

Kwaliteit en rendement

Tabel 24

Kwaliteit en rendement

	2011						2012					
	School	mavo	havo	vwo	Int Bacc	po	School	mavo	havo	vwo	Int Bacc	po
Gemiddeld cijfer centraal examen*	RLW	6,00	6,3	6,4			RLW	6,5	6,6	6,6		
	RLO	nvt	5,9	6,4			RLO	nvt	6,1	6,5		
	RLS	6,5	6,2	6,2			RLS	6,6	6,7	6,4		
Aantal geslaagden	RLW	88%	93%	93%			RLW	92%	100%	100%		
	RLO		75%	91%	89%		RLO	nvt	81%	89%	97%	
	RLS	98%	88%	82%			RLS	97%	93%	89%		
	ISH-SEC				95%		ISH-SEC				96%	
Percentage van 3e leerjaar naar diploma zonder zittenblijven (cohortrendement)*	RLW	78%	68%	78%			RLW	87%	72%	65%		
	RLO	nvt	52%	64%			RLO	nvt	64%	60%		
	RLS	92%	63%	46%			RLS	86%	69%	65%		
Inspectieoordeel over de opbrengsten over drie jaar*	RLW	vold.	vold.	vold.			RLW	vold.	vold.	vold.		
	RLO	nvt	vold.	vold.			RLO	nvt	onvold	vold.		
	RLS	vold.	vold.	vold.			RLS	vold.	vold.	vold.		
Toezichtarrangement kwaliteit*	RLW	basis	basis	basis			RLW	basis	basis	basis		
	RLO	nvt	basis	basis			RLO	nvt	basis	basis		
	RLS	basis	basis	basis			RLS	basis	basis	basis		
	ENMS					basis	ENMS					basis
	ISH-PRIM					basis	ISH-PRIM					basis
							ESH					

* Bron: www.onderwijsinspectie.nl (Schoolwijzer).

A young boy with short, dark hair, wearing a red shirt, is looking down at a document. The background is a blurred window with a Union Jack flag visible. The text "SUMMARY IN ENGLISH" is overlaid in white, bold, sans-serif font at the bottom of the image.

SUMMARY IN ENGLISH

Summary in English

The 2012 Annual Report of Stichting Het Rijnlands Lyceum is entitled "Rijnlands sets a challenge". The new strategic plan for the period from 2012 to 2016 was published in early 2012. This document was subtitled "Challenges in Education", which on the one hand refers to the challenges that schools set themselves, but also to the challenging education that they offer to the students. Key elements of the plan are an "ambitious teaching culture" and a "learning culture". This not only revolves around the learning by students, but also around the professional growth of teachers and the development of the organisation. In this annual report, the schools and the Stichting make clear how they give substance to these challenges and to what extent they have achieved the objectives.

The 2012 Annual Report also discusses the supervision by the Supervisory Board. In times when the supervision of administrative conduct has become a political and social issue, it is good that the Supervisory Board of Stichting Het Rijnlands Lyceum also speaks out about the role of the Supervisory Board, its vision of educational quality and operational management and the way in which the Board supervises the executive director. The role of the supervisory authority has changed in recent years. Besides an obviously strong financial orientation, the quality of education is now an equally important supervisory topic. For the members of the Supervisory Board, the "challenges in education" are also the challenge they see placed upon them by virtue of their role.

The Chairman of the Supervisory Board, together with a member of the Supervisory Board, visited all schools to inquire about specific school issues (the policy with respect to quality, personnel, finance and ICT). The Supervisory Board was pleased to note that Stichting Het Rijnlands Lyceum not only realised a positive result in financial terms in 2012, but that the schools also provided good quality education. For the Supervisory Board too, 2012 was a significant year. Projects such as the start of the European School The Hague, the transfer of Rijnlands Education Worldwide (the educational activities outside the Netherlands), major renovation and construction projects and European tendering processes (including ICT) have a high risk factor. The Supervisory Board looks with satisfaction at the results achieved in this area and expresses many thanks and appreciation to the executive director, the principals and directors and all staff for their efforts.

The most important developments at the level of the Stichting were the start of the European School The Hague and the major renovation that preceded it. A school that starts with 109 pupils and more than doubles in size during the period of a year represents an enormous challenge for both the management and teachers. The accreditation that took place 14 days after the start deserves special mention. The entire team therefore deserves praise for the fact that a good school was successfully created in such a short time. Recruitment of the principal primary and principal secondary took place at the International School of The Hague, followed by the appointment of Kevin Rae and David Butcher. This school thus entered a new phase in its development. Both principals have expressed a firm quality ambition for the coming years.

In 2012, Rijnlands Lyceum Wassenaar consolidated the quality policy that has proven successful in recent years. An example of this is the quality cycle regarding the examination results. The year 2012 has also been a year of educational innovation. Among other things, the school received the 'Cambridge Associate School' designation. The position of Rijnlands Lyceum Oegstgeest in the Leiden region remained as strong as ever in the 2012 reporting year. The interest in the school was, as in previous years, largely fuelled by the educational model, which is ever more emphatically regarded by parents and students as distinctive, and as a result of the international dimension offered by the school. Rijnlands Lyceum Sassenheim made considerable efforts to increase the intake of the school during the past year and this was successful. The introduction of the interdisciplinary 'Science' curriculum component certainly made a contribution. This integrated approach to the sciences, founded on inquiry-based learning, appeals strongly to parents and students alike. The Eerste Nederlandse Montessorischool joined Stichting het Rijnlands Lyceum in August 2011. In 2012, the school was integrated further within the Stichting and is well supported in the field of finance, ICT, facilities and HR. The collaboration also got into stride in 2012 at the level of the management of the three primary schools. At the ENMS, a lot of hard work was done during the year to improve the range of facilities. For example, preparations were made in 2012 to also achieve this in the field of ICT, space utilisation and cleaning. The challenge for 2013 is now on outcome-based learning, care, ICT integration, the introduction of English in all grades, and a special programme for highly gifted students.

The Stichting has also had a healthy year in financial terms. The schools achieved good financial results thanks to their prudent financial policy. The European School The Hague is faced with pipeline financing (T-1), causing initial losses that must be made up within a few years. The Stichting still has a growing number of students so that 'shrinkage' does not yet represent a real threat as it does in other parts of the country. However, cuts in government spending at local, national and European level, together with rising salary costs, are a major concern for the long-term financial policy of the entire Stichting. The executive director and principals work hard to ensure that quality of education is guaranteed even in changed financial circumstances.

COLOFON

Dit is een uitgave van Stichting Het Rijnlands Lyceum

Fotografie Bert de Jong Grafisch Design, Den Haag

Ontwerp Ontwerpwerk, Den Haag

Juni 2013

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag
verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden op welke
wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van
Stichting Het Rijnlands Lyceum.

